

«ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՆ»-Ի ՀԱՄԱԶԱՅՆ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍՈՒԼԸ ԿՐԿԻՆ ԱՆԱԶԱՏ Է

«Ազատության Տուն» (Freedom House) իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնը հրապարակած է մամուլի ազատութեան մասին իր տարեկան գեկոյցը, ըստ որուն Հայաստանի մամուլը «անազատ» է եւ աշխարհի մէջ կը գրաւէ 149-րդ տեղը:

Դրացի երկիրներուն հետ բաղդատած Հայաստանը կը գիջի Վրաստանին եւ Թուրքիոյ, որոնք ունին «մասնակի ազատ մամուլ» եւ կը կիսեն համապատասխանաբար 111-րդ ու 127-րդ տեղերը: Ըստ գեկոյցին Վրաստանի գաղլի յառաջընթաց արձանագրած միակ երկիրն է:

Ատրպէյճանն ու Ռուսաստանը եւս դասուած են «անազատ» մամուլ ունեցող երկիրներու շարքին եւ կը գրաւեն աղուակի 172-րդ տեղը, իսկ Իրանը՝ 192-րդն է:

Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներուն վերաբերող բաժնին մէջ կը նշուի, որ տարածաշրջանի երկիրներէն եօթն ունին ազատ մամուլ, 13-ը՝ մասնակի ազատ, իսկ 9-ը՝ անազատ: Այս կը նշանակէ, որ Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներու կէսէն աւելի պարագային «բնակչութիւնը կ'ապրի անազատ տեղեկատուական միջավայրի մէջ եւ միայն 15%-ը ազատ մամուլի հնարաւորութիւն ունի, որ նուազագոյն ցուցանիչն է 2003-էն սկսեալ:

Կը շեշտուի, որ անցեալ տարուան ընթացքին մամուլի ազատութեան ցուցանիշով տարածաշրջանին մէջ զգալի յետընթաց արձանագրուած է, գրեթէ բոլոր առումներով՝ իրաւական, քաղաքական եւ տնտեսական: Յատկապէս լուրջ խնդիրներ կան Հունգարիոյ եւ Մակեդոնիոյ մէջ: «Արեւելեան Եւ-

րոպայի տարածաշրջանին մէջ են աշխարհի մասշտաբով վատագոյն երկիրներէն երեքը՝ Պելաուսիան, Ուզպեքստանն ու Թուրքմէնստանը, ինչպէս նաեւ, մամուլի ազատութեան տեսանկիւնէն «յատուկ մտահոգութիւն» առարկայ երկիրները՝ Ռուսաստանը, Ատրպէյճանն ու Ղազախստանը: Ռուսաստանի մէջ, օրինակ, անկախ լրագրութիւնը կը հետապնդուի վերահսկելի իրաւապահ համակարգի կողմէ, լրագրողներու դէմ յարձակումներն ու սպանութիւնները կը մնան չբացայայտուած: Իրավիճակը չնչին դրական փոփոխութիւններ ունեցած է անցեալ տարուան խորհրդարանական ընտրութիւններուն եւ անոնց ուղեկցած բողոքի ակիբի ընթացքին:

«Այնուամենայնիւ, մամուլը դեռ նոր բեկում պէտք է ունենայ հանրութեան հասանելի ըլլալու համար, մարտնչելով քաղաքական, տնտեսական, իրաւական ու ոչ իրաւական միջոցներու դէմ», - ըստած է գեկոյցին մէջ:

Համաշխարհային մակարդակով առաջատարները կրկին սքանտինաւեան երկիրներն են՝ Ֆինլանտան, Նորվեգիան ու Շուէտը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻՏՈՐԴՆԵՐԸ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆ ԲԱԶՄԱԹԻ ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐ

Ընտրական կաշառքի խորհրդանիշ դարձած՝ Մառու կեանքի դրակտորները

Կիրակի, Մայիս 6-ին կայանալիք Հայաստանի խորհրդարանական ընտրութիւններուն հետեւող ԵԱՀԿ Ժողովրդավարական Հաստատութիւններու եւ Մարդու Իրաւունքներու Գրասենեակը (ԺՀՄԻԳ) հրապարակեց իր երկրորդ միջանկեալ գեկոյցը, ուր ընդհանուր առմամբ դրական գնահատելով ընթացող քարոզարշաւը, կ'արձանագրուին շարք մը խախտումներ, մասնաւորապէս, վարչական միջոցներու կիրառման դէպքեր, քարոզչութիւն կրթական հաստատութիւններէն ներս ու բարեգործութիւն, որոնք օրէնքով արգիլուած են քարոզարշաւի ըն-

թացքին: ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի երկարաժամկէտ դիտորդները արձանագրած են շարք մը դէպքեր, երբ ուսուցիչները եւ ուսանողները ներգրաւուած են իշխող Հանրապետական կուսակցութեան (ՀՀԿ) քարոզարշաւին: Էջմիածնի մէջ ուսուցիչները եւ աշակերտները դասերէն ազատ արձակուած են՝ ՀՀԿ հանրահաւաքին մասնակցելու համար: Երեւանի Արաբկիր համայնքէն ներս ուսուցիչները խնդրած են աշակերտներէն, դասերէն յետոյ երթալ նախագահ Սարգս-

Մար. Էջ 5

ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ԱՂԵՏԻ ՆԱԽԱՆՇԱՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ

Հայաստանէն Արտագաղթն ու ժողովրդագրական այլ տուեալներ կու գան յայտնաբերելու որ, երկիրը կը գտնուի աղէտի եզրին:

Ըստ պաշտօնական տուեալներու, այս տարուայ առաջին երեք ամիսներուն բոլոր տեսակի փոխադրամիջոցներով Հայաստանէն մեկնածներու թիւը ժամանողներէն աւելի է 28 հազար 100-ով: Անցած տարուայ նոյն ժամանակահատուածին մէջ մեկնողներու թիւը ժամանողներէն աւելի եղած է 20 հազար 400-ով:

Պաշտօնական վիճակագրութեան այս թիւերով, 2012-ի առաջին երեք ամիսներուն, նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի հետ համեմատած, 38 տոկոսով աւելի մարդ մեկնած է եւ չէ վերադարձած:

Պաշտօնական այլ տուեալներու համաձայն, այս տարուայ առաջին երեք ամիսներուն Հայաստանի մէջ ծնած է 19 հազար 569 երեխայ, ինչը որ անցած տարուայ

ցուցանիշի համեմատ նուազած է 5.7 տոկոսով եւ ամենացած ցուցանիշն է վերջին 4 տարիներու ընթացքին: Ատոր գուգահեռ, աճած է մահացութիւնը: Ըստ նոյն պաշտօնական տուեալներուն, այս տարուայ առաջին երեք ամիսներու ընթացքին Հայաստանի մէջ մահացած 17 հազար 953 մարդ: Մահացութեան այս ցուցանիշը ամենաբարձրն է առնուազն վերջին 10 տարիներու ընթացքին: Այսպիսով, ծնունդներու թիւը սահուն կերպով կը նուազի, իսկ մահացութիւնը՝ կ'աճի:

Այս տուեալները փոխանցող «Հայկական ժամանակ» թերթը կը գրէ որ, բնակչութեան աճի նուազումը ինչպէս նաեւ սարսափելի չափերու հասնող արտագաղթը, երկրի սոցիալ-տնտեսական եւ բարոյհոգեբանական վիճակի արտացոլումն է, եւ այս բոլորէն ակնյայտ կը դառնայ, որ գործունէնք ժողովրդագրական աղէտի նախանշաններու հետ:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԵՋ ՀԱՅ-ԹՐԵԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒՐՈՒԱԾ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐԱԾՈՒԱԾ Է ԶԱԵՇՏԻ

Մայիս 2-ին էրզրումի (Կարին) մէջ սկսած է, օրեր շարունակ մամուլի միջոցաւ թմբկահարուող հայ-թրքական յարաբերութիւններուն նուիրուած գիտաժողովը:

Ըստ կազմակերպիչներուն, եւօրեայ գիտաժողովին կը մասնակցին 75 գիտնականներ, որոնցմէ 12-ը օտար երկիրներէ են՝ ամերիկացի, ֆրանսացի, իրանցի եւ ատրպէյճանցի:

Աթաթուրքի անուան համալսարանի հայ-թրքական յարաբերութիւններու հետազոտութեան կեդրոնի տնօրէն էրոլ Քիւրքչոյլու, տեղեկացուցած էր, որ գիտաժողովի ընթացքին նաեւ «նոր փաստաթուղթեր պիտի ներկայացուին»:

«Պիտի ներկայացուին երկու ժողովուրդներու պատմութեան առնչուող փաստաթուղթեր: Պիտի քննարկուին, թէ օրինակ միջնադարուն ինչ դիրքորոշում ունեցած են հայերը թուրքերու հանդէպ կամ Օսմանեան կայսրութեան տարիներուն սուլթան Ֆա-

թիհ Մեհմեթի կողմէ հայկական պատրիարքարանը Պուրապէն Պուլիս տեղափոխելու հարցը: Հանդիպման առանցքը պիտի ըլլան հայ-թրքական յարաբերութիւնները եւ պիտի քննարկուին պատմական, գիտական հարթութեան վրայ», - ըսած էր Քիւրքչոյլու: Գիտաժողովի առաջին օրն իսկ, մասնակիցները հայ-թրքական յարաբերութիւնները քննարկելու փոխարէն յայտարարած են, թէ թուրք ազգը ցեղասպանութիւն չի կատարած: Աւելին, բանախօսները պնդած են, որ հայերն է որ, թուրքերուն ցեղասպանութեան ենթարկած են:

Գիտաժողովին ելոյթ ունեցած՝ էրզրումի քաղաքապետ Ահմեդ Քիւրքչոյլու յոյս յայտնած է, որ այս գիտաժողովը Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման դէմ հերթական քայլը պիտի դառնայ:

Այսպիսով, գիտաժողովը առաջին վայրկեանէն իսկ վերածուած է գաւեշտի:

ՎԵՐՋԻՆ ԶԱՐՈՒՄԸՆ ԵՄ ԵԿԵԼ ԵՄ ԻՍ ԸՆԿԵՐՈՋՆ ԱԶԱԿՑԵԼՈՒՄԻ - ՅԱՐՈՒԹ ՓԱՐՄՈՒԿՉԵԱՆ

Iragir.am-ին գրուցակիցն է ՌԱՀՀԿ փորձագետ, պատմաբան Սարո Սարոյանը

Սարո, նախընտրական այս շրջանում կուսակցութեան ղեկավարների կողմից հնչում են երկիրը երկիր դարձնելու բոլոր ցանկությունները, անգամ դրա ճանապարհին իրենց ունեցուածքից հրաժարուելու արտայայտություններ, սակայն հասարակությունը մեծ հաշուով չի հաւատում եւ ոչ էլ պահանջում է, ինչո՞ւ:

Պատմաբան Սարո Սարոյան

-Հաւատալի մարդու հոգեկան աշխարհի բարդագոյն կառուցումներից է եւ կապուած է ոչ միայն գիտակցականի, այլ նաեւ անգիտակցականի հետ: Կարծում եմ՝ թէ տրամաբանութեամբ դատողութեան միջոցով, թէ ինտուիտիւ կերպով հասարակութեան մեծամասնութիւնն իր վիճակի փոփոխութեան գործում ոչ մի ուղի չի տեսնում կուսակցութիւնների եւ նրանց առաջնորդների խօսքում ու վարքում, եւ հետեւաբար իրեն յանձնել է հոսանքն ի վար: Իսկ պահանջը ելնում է հենց հաւատի բացակայութիւնից եւ մի տեսակ հաւատի չափորոշիչն է: Այլեւս ինչ պահանջի, երբ մէկուկէս տասնամեակ պահանջել է ու յուսախաբ եղել: Սա խորը ճգնաժամի վկայութիւնն է, որը կարող է դառնալ նաեւ նոր փոփոխութիւնների հնարաւորութիւն:

-Նոր փոփոխութիւններ կարելի է ակնկալել ցանկացած այն ուժից, որը պատրաստ է նոր խօսք ասել քաղաքական դաշտում, եւ որը գործողութիւններով պատրաստ է ապացուցել իր այդ խօսքերի ոչ սին լինելը: Իշխանութիւնը տեսականօրէն կարող է բոլոր օլիգարխներին ուղարկել գրողի ծոցը, օրինական կարգով ազդուել նրանց անօրինական կարգով ձեռք բերած հասարակական ու պետական բարիքը, կալանաւորել իր յանցաւոր եղբորը, ազգականին եւ այլն: Ընդդիմութիւնը կարող է իր մէջ ուժ գտնել եւ հենց վաղը հրաժարուել արդէն իսկ ամբողջութեամբ կեղծիքի մէջ թաղուած ընտրական գործընթացից եւ վարչախմբին ուղարկել գրողի ծոցը, այլ կերպ ասած յայտարարել «կուսակցական անհնազանդութիւն» եւ այլն: Եւ քանի որ նշածս երկու ճանապարհներն էլ յեղափոխական գաղափարներն են ենթադրում, որին պատրաստ չեն կողմերը, ուստի մնում է, որ քաղաքացիներն իրենք վերցնեն երկրում իրավիճակի փոփոխութեան գործն իրենց ձեռքը: Խնդիրն այն է, որ մեր հասարակութիւնն անկասկածեամբ ողջ շրջանում հարցերի լուծման նման ճանապարհով երբեք չի ընթացել: Ուստի նրա համար առաջին քիչ ընկալելի է քաղաքացիական հարթութիւնում քաղաքական հարցեր լուծելու ողջ մեթոդաբանութիւնը: Սակայն վերջին մէկ ամսում քաղաքացիական առանձին նախաձեռնութիւններն արձանագրած կոնկրետ չափորոշիւններն արդէն սկսել են քանդել հասարակութեան մէջ եղած անորոշութիւնն ու յոյս ներշնչել, որ փոփոխութիւնները ասորերի հետեւում չեն եւ ուղղակի կապ ունեն իր մասնակցութեան աստիճանի հետ:

Սարո, նոր փոփոխութիւնների հնարաւորութեան մասին խօսում էին մաքուր մի քանի տարի առաջ, սակայն այդ փոփոխութիւնները տեղի չունեցան: Իրավիճակը ճգնաժամայի՞ն է, քանի որ թէ իշխանութեան, թէ ընդդիմութեան նկատմամբ չկայ վստահութիւն:

-Իշխանութեան վստահութեան խնդիրն ուղիղ համեմատական է վարչախմբի՝ տարէցտարի մեծացող կեղծիքների ու ստի դրսեւորումների հետ: Որքան մեծանում է կեղծիքը, այնքան փոքրանում է վստահութիւնը: Իսկ ընդդիմութեան վստահութիւնն առաջին հերթին կապուած է խօսքի եւ գործի տարբերութեան հետ: Որքան էլ օրհեկտիւլ հիմքեր առաջադրուեն այդ երկուսի անհամապատասխանութեան հարցում, հասարակութիւնն ի վերջոյ սպասում է արդիւնքի: Կոնկրետ օրինակ բերեմ. ընդդիմադիր ամենամեծ գանդուածն առաջնորդող ՀԱԿ-ը արտահերթ ընտրութիւնների պահանջով էր հանդէս գալիս: Օրհեկտիւլօրէն չկարողանալով հասնել նման իրավիճակի՝ նա չէր կարող պահպանել նոյն այն վստահութիւնը, որ ուներ իր կազմաւորման պահին: Վաղը եւս ընտրական գործընթացում հերթական անջաջողութիւնը գրանցելով՝ ընդդիմադիր ուժերը ստիպուած են լինելու հաշտուել վստահութեան հերթական չափաբաժնի կորստի հետ: Իսկ ճգնաժամը կապուած է ժողովրդի ակնկալած փոփոխութիւնների հրամայականի հետ, որի պատասխանը չեն կարողանում տալ քաղաքական ուժերը:

Նոր փոփոխութիւնները պէտք է ակնկալել քաղաքացիական հարթութիւնից:

ՍԿՐԻՊԻՆԳ ԵՄ ԵԿԵԼ ԵՄ ԻՍ ԸՆԿԵՐՈՋՆ ԱԶԱԿՑԵԼՈՒՄԻ - ՅԱՐՈՒԹ ՓԱՐՄՈՒԿՉԵԱՆ

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան հանրահաւաքի ընթացքին ելոյթ կ'ունենայ Բաքոյի Թովհանիսեան. կողքին՝ Ռուբէն Հախվերդեան եւ Յարութ Փաւրովը

Tert.am-ի հարցին, թէ վերջինս երբեք չէր գրադուել է քարոզարշաւով, եւ որեւէ ուժի համար երգել է, Յարութ Փաւրովը կհայտարարէ՝ ոչ: «Ժամանակին՝ 90-ականներին, ինձ դաշնակներն են հրաւիրել, որ իմ երգերով քարոզեմ յայտնի, սիրուած դերասան Սօս Սարգսեանի համար, սակայն ես ասացի, որ նրան չեմ կարող ընդունել՝ որպէս քաղաքական գործչի, նա պարզապէս ինձ համար շատ լաւ դերասան է», - ասաց Յարութ Փաւրովը: Յարութ Փաւրովը կը նշեց նաեւ, որ իր համար ամենակարեւորն այն է, որ քաղաքական գործիչը ժողովրդի համար կարողանում է լաւ բան անել, եւ ինքը վստահ է, որ Բաքոյի Թովհանիսեանը կը կարողանայ օգտակար լինել Հայաստանին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻՏՈՐԴՆԵՐԸ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆ

Մարտի 1-ին

Եւրոյի մասնակցութեամբ ՀՀԿ հանրահաւաքին: Դիտորդները նկատած են, որ ՀՀԿ մեծամասնական թեկնածուները քարոզչութիւն իրականացուցած են դպրոցներու մէջ, ուսուցիչներու եւ աշակերտներու ներկայութեամբ:

ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի դիտորդական առաքելութիւնը բաղկացած է 13 միջազգային փորձագէտներէ եւ 24 երկարաժամկէտ դիտորդներէ, ինչպէս նաեւ 250 կարճաժամկէտ դիտորդներէ, որոնք ընտրութիւններէն մի քանի օր առաջ կը ժամանեն Հայաստան՝ դիտարկելու ընտրութիւնների ընթացքը եւ քուէներու հաշուարկման գործընթացը:

ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ-ի երկարաժամկէտ դիտորդները նաեւ արձանագրականացումը իրականում խորացնում է արդէն նշածս ճգնաժամը եւ հետեւաբար մօտեցնում է պայթիւնն ու նոր սկիզբը: Ինչ վերաբերում է Բաղրամեան 26-ին, ապա դա իշխանութեան եւ իշխանութիւն ձգտողների խորհրդանիշն է:

ՄԻՐԱՆՈՅՑ ՊԱՊԵԱՆ

Advertisement for SEROP'S CAFE, GREEK & LEBANESE FOOD, SERVING BATON ROUGE SINCE 1979.

Advertisement for 'Մասիս' (Masis) newspaper, mentioning subscription and circulation information.

ԼՈՐԱ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ԵՒ ՄԻՆԱՍ ԳՈՃԱՅԵԱՆ ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒԾ Ս. ՍԱՅԱԿ ԵՒ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Ապրիլ 22ին, 2012 Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեկնողեանց Մայր Տաճարին մէջ, Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, Հայերէն առաջին գիրքի տպագրութեան 500ամեակին առթիւ, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմէ առաքուած Ս. Մահակ եւ Ս. Մեսրոպ Շքանշանով պարգեւատրեց կրթական մշակներ՝ Դոկտ. Մինաս Գոճայեանը եւ Օրիորդ Լորա Գուլումճեանը:

Օրիորդ Լորա Գուլումճեանին առաքուած կոնդակին մէջ Վեհափառ Հայրապետը կը գրէր. -

«ԱՄՆ Հայոց Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանից գոհունակութեամբ տեղեկացանք Ձեր ազգանուէր արդիւնաշատ գործունէութեան մասին: Մեր ժողովրդի ազգային ու հոգեւոր կեանքի զօրացմանը աւանդ բերելու նախանձախնդրութեամբ Դուք երկար տարիներ Ձեր գիտելիքներն ու փորձառութիւնը ազնիւ, համբերատար ոգով ի սպաս էք բերել հասակ առնող մատաղ հայորդիներին կրթութեան ու

դաստիարակութեան դժուարին, բայց երախտարժան գործին: Ուսուցչագործութիւնը սկսեցիք նաեւ Լիբանանահայ համայնքում, ապա շարունակեցիք Միացեալ Նահանգներուն՝ մանկավարժ եւ դաստիարակի յանձնառութիւններ ստանձնելով թէքէեան Մշակութային Միութեան Արշակ Տիգրանեան, ՀԲԸՄ Վահէ եւ Թամար Մանուկեան, Սուրբ Յակոբ Եկեղեցու Կիրակնօրեայ Վարժարաններում: Կրթօճախներին բազմաթիւ սաներ Ձեր նուիրեալ աշխատանքի շնորհիւ հաղորդ են դարձել մեր մայրենի լեզուին, հայոց պատմութեանն ու գրականութեանը»:

Իսկ Դոկտ. Մինաս Գոճայեանին առաքուած կոնդակին մէջ Վեհափառ Հայրապետը կը գրէր. -

«ԱՄՆ Հայոց Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանից գոհունակութեամբ տեղեկացանք, որ Դուք տասնամեակներ շարունակ անխոնջ նուիրումով, հասարակական ու մանկավարժական

Շար.ք էջ 18

ԻՐԱՔԱՅԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՆ ՆՈՒԻՐՈՒԿԸ՝ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ԻՇԽԱՆ ՎԱՅԱՆ ԹԵՔԵԱՆԻ

Ուրբաթ, 27 Ապրիլի երեկոյեան, Կլենտոնի Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցու Գուլումճեան սրահին մէջ ներկայ եղանք գրական շահեկան դասախօսութեան մը, նուիրուած հայ բանաստեղծութեան իշխան Վահան Թէքէեանի:

Լոս Անճելլոսի Իրաքահայ Միութեան նախաձեռնութեամբ կայացած սոյն միջոցառումին ներկայ էր գրասէր հոծ հասարակութիւն մը:

Հանդիսութեան կը նախագահէր ԱՄՆ-ի եւ Գանատայի Կաթողիկէ համայնքի առաջնորդ Արհիպատիկ Միքայէլ Եպս. Մուրատեանը:

Իր բացման խօսքին մէջ օրուան հանդիսավարը՝ Իրաքահայ Միութեան ժրջան ատենապետ Խաչիկ Ճանոյեան, ողջունեց ներկայ գրասէր հասարակութիւնն ու քոյր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները: Տուաւ հակիրճ տեղեկութիւններ իր միութեան գործունէութեան մասին, որոնցմէ կարեւորագոյնն էր մօտ 1100 իրաքահայերու Հայաստան ներգաղթելու օժանդակութիւնը:

Բանաստեղծ Վահան Թէքէեանի ստեղծագործութիւններէն հատրնատիր նմոյշներ կարդաց Տիկ.

Ռոզմերի ճանոյեան: Այնուհետեւ սեղմ գիծերու մէջ ծանօթութիւն տրուեցաւ օրուան բանախօս գերջարգելի Տ. Անտոն Ծ. Վրդ. Աղամեանի մասին: Ան ծնած է Սուրիա: Ուսումն ստացած է Լիբանանի Ջմմառի մայրավանքին մէջ: Ապա շարունակած է Հոմմի Կրիկորիանա համալսարանին մէջ: Հոգեւոր ծառայութիւններ կատարած է Պաղտատ, Դամասկոս, Յունաստան, Պէյրութ եւ ներկայիս ԱՄՆ:

Հայր Անտոն այժմ ժողովրդապետն է Տիթրոյթի հայ Կաթողիկէ համայնքին: Հանրայայտ քարոզիչ է, ծանօթ դասախօս եւ հմուտ կրօնագէտ ու գրականագէտ է միանգամայն:

Համապարփակ իր բանախօսութեան ընթացքին Հայր Անտոն Վրդ. Աղամեան, մէկ ժամուան ընթացքին կրցաւ ներկաներուն փոխանցել հայ բանաստեղծութեան իշխան Վահան Թէքէեանի կեանքն ու ստեղծագործական բարձր արժանիքները:

Օրուան բանախօսը՝ դիւրահաղորդ իւրապատուկ ոճով մը, ներկայացուց Վ. Թէքէեանը որպէս սիրերգակ բանաստեղծ, ուր առկայ

Շար.ք էջ 18

ՆՇՈՒԵՑԱԻ «ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ 20-ԱՄԵԱԿԸ

Շուրջ 350 հոգիներու ներկայութեամբ տօնախմբուեցաւ մեր պաշտօնակից «Նոր Հայաստան» օրաթերթի 20րդ տարեդարձը: Արդարեւ, Կիրակի 29 Ապրիլի, 2012, յիշատակելի օր մը պիտի մնայ բոլոր անոնց մօտ որոնք ներկայ եղան Կլենտոնի Իրանահայ Միութեան շքեղ դահլիճի հանդիսութեան:

Ծայրէ ծայր լեցուն սրահին մէջ կը նշմարուէին օրուան հովանաւոր ԱՄՆ-ի եւ Գանատայի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդ Արհի. Տ. Միքայէլ Եպս. Մուրատեան, սոյն միջոցառումի նախագահ Տէր եւ Տիկ. Հերի եւ Արշօ Տիրամարեան, Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք.ի եւ Կրիկորի Կաթողիկոսութեան ներկայացուցիչներ Տ. Յովսէփ եւ Տ. Կոմիտաս քահանաները, Հայ քաղաքական կուսակցութեանց քոյր կազմակերպութիւններու եւ հայ մամուլի ու մտաւորականութեան ներկայացուցիչներ:

Օրուան հանդիսավարներն էին Օֆելի Հովեան եւ Սարգիս Մաճառեան: Անոնք՝ հակիրճ բացման խօսքերով վեր առին հայ մամուլին վիճակուած իւրապատուկ առաքելութիւնը:

Կլենտոնի քաղաքի քաղաքապետութեան անունով ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Արտաշէս Քասախեան եւ քաղաքապետական Խորհուրդի գնահատագիրը յանձնեց «Նոր Հայաստան»-ի հիմնադիր հրատարակիչ Վահան Վահանեանին:

Սրտի խօսքերով հանդէս եկան ծանօթ մտաւորականներ եւ հասարակական գործիչներ՝ Թորգոմ Փոստաճեան, Փանոս Թիթիզեան, Տօքթ.

Վարդան Թաշճեան, Տիգրան Սարաֆեան, Արա Ահարոնեան եւ Սամուէլ Դավայեան:

Հայ Կաթողիկէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցուց երգչախումբին կատարմամբ (ղեկավար՝ մայետրո Կրէկ Սարոյեան) ունկնդրուեցան «Ով Հայոց Աշխարհ» «Հայաստան» եւ «Երեւան էրբունի» երգերը: Նաեւ Ատրինէ եւ Անահիտ Խաչիկեան քոյրերու «Դու ինչպէս մի ասող» զուգերգը, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Հմայեակ Յովհաննիսեանի:

Օրուան գլխաւոր բանախօսն էր Հայր Անտոն Ծ. Վրդ. Աղամեան: Ան իւրապատուկ բանաստեղծական եւ հոետորական ոճով, պանծացուց հայ մամուլն ու անոր առաքելութիւնը: Իսկ Լոս Անճելլոսի (Նոր Հայաստան) օրաթերթին համար ըսաւ. «Քսան տարի է ի վեր կը կատարէ իր առաքելութիւնը լաւագոյն մակարդակի վրայ որպէս լրատու եւ դաստիարակ: Բիւրեղեայ մեծաքանակով կը ներկայանայ հանրութեան միշտ հետամուտ, բարձր, անաղարտ պահելու ազգային Քրիստոնէական Մշակութային եւ բարոյական սկզբունքները»: Ան ի մէջ այլոց ըսաւ նաեւ ... «Կանգ մի առնէր: Խիզախօրէն շարունակէ տղանցքը: Եղիւր հայ ընթերցողին քիմքը գգուող համեղ պատառ...: Զկայ փախուստ: Պիտի տոկանք ու գոյատեւենք: Հայ մամուլին առաքելութիւնը՝ նուիրական ու անփոխարինելի է»:

Օֆելիա Հովեանի ասումնաբէն ետք Երոյթ ունեցաւ Հաթրատային սիրուած երգիչ Ատիս Հարմանտեան, մեզի հրամայելով իր հարուստ

Շար.ք էջ 18

GREEK NIGHT
ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Կայանիբարեանք՝
ՎԼԵՆՏԵՅԼԻ
ԱՐՍԵՆ ԿԻՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

Շաբաթ, 5 Մայիս 2012
Երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
Հ.Մ.Մ.-ի «Կարօ Սողանապեան» սրահին մէջ
1060 N. Allen Ave., Pasadena

ՄՈՒՏԲԻ ՆՈՒԵՐ՝ \$25.00
ՏՈՒՍԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ՝ (818) 913-4024

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 97-ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՄԱՐԻԷԹ ՄԻՆԱՍԵԱՆ-ՕՀԱՆԷՍ

Չորեքշաբթի, Ապրիլ 4, 2012ին, կազմակերպութեամբ Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի, դասախօսական երեկոյ մը կայացաւ Միութեան «Հրանդ Տինք» սրահին մէջ որուն հրաւիրուած էր գիտնական, Հայոց Յեղասպանութեան պատմաբան - Զօրեան հաստատութեան Յեղասպանութեան ուսումնասիրութեանց տնօրէն՝ Փրօֆ. Վահագն Տատրեան, դասախօսելու համար «Իթիհատ եւ Թերաքթի կուսակցութեան Դերին մասին Հայոց Յեղասպանութեան մէջ»:

Բացման խօսքը կատարեց Մշակութային Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան, որ Փրօֆ.ին հակիրճ կենսագրականը կարդալէ ետք, հրաւիրեց զայն որ իր դասախօսութեան սկսի: Բանախօսը նշեց թէ, Հայոց Յեղասպանութեան հարցը երկու հանգամանք ունի, մին քաղաքական ճակատով Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման տրուելիք արդար հատուցումներ, միջազգային ճանաչողութիւն եւ երկրորդ հանգամանքն է Հայոց Յեղասպանութեան վերլուծումը, որուն մասին ան խօսեցաւ իբրեւ ակադեմական անձ:

Փրօֆ. Տատրեան յայտնեց թէ ինչպէս բացայայտօրէն պատահեցաւ Ապրիլ Համիտի շրջանի ջարդերու պարագային, Իթիհատ եւ Թերաքթի կուսակցութեան պարտադրուած եւ Ա. Աշխարհամարտէն վեց ամիս առաջ ստորագրուած հայկական բարենորոգումներու համաձայնագիրը, մեծ աղէտը փութացնող ազդակ մը հանդիսացաւ: «Առանց չափազանցութեան կարելի է ըսել որ քաղաքական բարգաւաճումներու այս փափուկ հանգրուանը հայերը մահուան դատապարտող, հրովարտակ»ի մը ստորագրութեան իմաստին համագոր նշանակութիւն ունէր: Համահաւասար իրաւունքներ, յետոյ կիրառելի ինքնավարութիւն եւ վերջապէս ամբողջական ինքնավարութիւն կարգախօսներով համակուած Պալքանեան նախատիպը անգամ մը եւս չհանդուրժելու Իթիհատական վարիչներու կամքը նոր վճռականութեան մը վախճանին հասաւ: Այսինքն, հարցը մեթոտիկ եւ արմատական ձեւով մը լուծելու

համար հարկ եղած պայմանները պէտք էր ստեղծել: Արմատական լուծում մը որոնել ինչ որ կը նշանակէ ընդգրկել Ապրիլ Համիտի բանաձեւը, այսինքն՝ Հայկական Հարցը լուծելու համար հարկ է ոչնչացնել հայերը: Ըստ Տատրեանի, այս յարուած յանդգնութեան ետին թաքնուած ամենակարեւոր ազդակը Ապրիլ Համիտի շրջանին գործուած ջարդերուն անպատիժ մնացած ըլլալն է: Այս իսկ պատճառաւ, անկարելի է լրիւ ըմբռնել Առաջին Աշխարհամարտին գործադրուած Հայկական Յեղասպանութիւնը առանց հաշուի առնելու այն անձեռնմխելիութիւնը որ շնորհուեցաւ այդ ոճիրները գործողներուն: Ան շեշտեց թալաւաթ Փաշայի կեղծաւոր քաղաքականութիւնը թէ ինչպէս մէկ կողմէն հայերը ջարդել կը հրահանգէր, իսկ միւս կողմէն ալ իբրեւ թէ բարեացակամ գտնուելով, հաց, միս եւ ուտելիք տուէք ըսելով հեռագիրներ կ'առաքէր:

Մեծ Պատերազմի պայթումով այս լուծումին համար նպատակաշարժար պայմանները ստեղծուած էին: Իթիհատականներու վարչական ձեռնհասութիւնը եւ ուղղմամտականներու մէջ դարբնուած թուրք բանակի մարտական ոգին այդ լուծումին համար հարկաւոր գլխաւոր խարիսխներն էին: 1919ին մինչեւ 1922 տեւող դատաւարութեանց մասին Վահագն Տատրեան հետեւեալը ըսաւ. «Բարձր մակարդակի պետական ղեկավարներու եւ կառավարական ղեկը ձեռք առնող կուսակցութեան մը անդամներուն Օսմանեան պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով քրէական դատական հետապնդումի ենթարկուելը շատ կարեւոր երեւոյթ մըն էր: Նոյնպէս, ուշագրաւ էր որ թուրք հեղինակաւոր մարդիկ ի նպաստ հայ գոհերուն վկայութիւններ տալով պահանջեցին որ կեղծուէին

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ՄՈՆԹԵՊԵԼԼՕ ԱՅՑԵԼԵՑ

21 Ապրիլ 2012, Շաբաթ առտու, Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցու շաբաթօրեայ վարժարանը Մոնթեպելլոյի Հայ Նահատակներու Յուշարձանը այցելեց:

Աշակերտներէ, ուսուցչական կազմէ, ծնողներէ եւ մեծ հայր ու մեծ մայրերէ բաղկացած խումբը նախ ծաղիկներ գետեղեց յուշարձան: Շատ մը փոքրիկներու համար ասիկա առաջին անգամն էր, որ անոնք յուշարձան կ'այցելէին: Բարձր սիւներու պատճառաւ հիացումն էր, անոնք միաբերան արտասանեցին Տէրունական Աղօթքը ու երգեցին «Մարմին Տէրունական», «Սուրբ Աստուած» եւ «Էջմիածին» շարականները:

Այցելութիւնը ունէր դաստիարակչական բնոյթ եւս, աւարտական դասարանի աշակերտները, 11

տարեկանները, ընթերցումներ կատարեցին ու ցեղասպանութեան մասին գիտելիքներ փոխանցեցին բոլորին: Անոնք չիշեցին աշխարհի այն երկիրներուն եւ քաղաքներուն անունները, ուր կան Հայոց Յեղասպանութեան յուշարձաններ, եւ թէ ինչ է ցեղասպանութիւն ու ինչ կը նշանակէ վերապրել: Անոնք հաստատեցին, թէ իրենք վերապրող ազգի մը գաւակներն են. կը խօսին հայերէն, կ'երգեն հայերէն ու կ'աղօթեն հայերէն:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցու շաբաթօրեայ վարժարանը իր հինգ դասարաններով կը ծառայէ Փաստինայի եւ Սան Կապրիշի Հովիտի 5էն 12 տարեկան հայ գաւակներուն: Մայրենիին առընթեր, ան մանուկներուն կը փոխանցէ տոհմային գիտելիքներ եւ արժէքներ, ինչպէս երգ, պար, սօնական աւանդութիւններ, ելն.:

նա՞ծ ըլլալ: Ինչ որ չափէն աւելի բացառիկ երեւոյթ մըն է եւ շատ քիչ կը պատահի պատմութեան մէջ:

Սակայն ըսաւ ան. «Բախտաւոր ենք որ շնորհիւ պատերազմական ատեանին, ձեռք ձգուեցան փաստեր որոնց մեծ մասը հրատարակուեցան կառավարական պաշտօնական թերթերուն մէջ, որոնք իբրեւ հիմնաքար կը ծառայեն եւ այս փաստերու արխիւները կը գտնուին Երուսաղէմի Պատրիարքարանին գրադարանին մէջ»:

Բանախօսութեան աւարտէն ետք, տեղի ունեցաւ հարց պատասխանի պահ, նաեւ պատշաճ հիւրասիրութիւն:

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Անհրաժեշտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

Armenian Press Not Free, According to Freedom House Annual Report

NEW YORK -- Freedom House has rated Armenian media Not Free in its annual 2012 Freedom of Press report.

With 65 points, the country ranks the 149th in the organization's index. Armenia lags behind its neighbors, Georgia and Turkey, which place 111th and 127th, respectively.

Azerbaijan and Russia share the 172nd position with 80 scores. Both countries have been rated Not Free. Iran, which has scores 92 points, is the 192nd country in the ranking.

The section on Central and Eastern Europe says that only seven countries in the region (24%) were classified as Free, with 13 (45%) being Partly Free and nine (31%) – Not Free.

A serious decline was observed particularly in Hungary and Macedonia.

“The world's eight worst-rated countries, with scores of between 90

and 100 points, are Belarus, Cuba, Equatorial Guinea, Eritrea, Iran, North Korea, Turkmenistan, and Uzbekistan. In these states, independent media are either nonexistent or barely able to operate, the press acts as a mouthpiece for the regime, citizens' access to unbiased information is severely limited, and dissent is crushed through imprisonment, torture, and other forms of repression,” reads the report.

OSCE Representatives Visit Armenia's Borders Where Azerbaijani Aggressors Killed Three Soldiers

Bullets riddled car in which three Armenian Soldiers were killed

YEREVAN--Field representatives of the Organization for Security and Cooperation in Europe visited on Monday a western section of Armenia's border with Azerbaijan where three Armenian soldiers were killed last week.

The four OSCE representatives monitored the ceasefire regime there from either side of the heavy militarized frontier. No shooting incidents occurred during the procedure.

The OSCE Chairman-in-Office field assistants Hristo Hristov and Irji Aberle inspected the scene of the incident, and subsequently the aforementioned vehicle kept at a Military Police department. The car riddled with bullets was examined and photographed by them. The Armenian Ministry of Defense representatives informed the field assistants that the attack was preceded by the flights of an Azerbaijani unmanned aerial vehicle (UAV). The UAV was made in Israel.

Armenian military commanders on the ground said the contracted servicemen -- Aram Yesayan, Arshak Nersisian and Davit Abgarian -- died in an ambush attack carried out by Azerbaijani troops.

President Serzh Sarkisian and the Defense Ministry in Yerevan have also effectively blamed Azerbaijan for the deaths. In a weekend statement, the ministry reaffirmed Sarkisian's pledge that “the enemy will not remain unpunished.”

“Without succumbing to the enemy's provocations, Armenian Armed Forces will carry out actions commensurate with the situation along the entire Line of Contact,” it said without elaborating.

Andranik Mkrtumian, a senior official from the army's General Staff, told the OSCE monitors that a total of five Armenian soldiers have been killed and seven others wounded along the entire Tavush section of the border so far this year.

Days Before Parliamentary Elections International Observers Report Multiple Campaign Irregularities

Schoolchildren at an election campaign rally held by the ruling Republican Party in Armavir province

YEREVAN -- Schoolchildren, teachers and other public-sector employees have been pressured to attend election campaign rallies held by the ruling Republican Party of Armenia, observers from the Organization for Security and Cooperation in Europe said on Friday.

In an interim report, the election observation mission deployed by the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) said its members have witnessed such instances in at least two parts of the country since the start of campaigning for the May 6 parliamentary elections.

“While Article 18.6 of the Electoral Code prohibits campaigning and distribution of campaign material by pedagogical staff and in educational institutions, OSCE/ODIHR long-term observers (LTOs) reported a number of cases of teachers and students involved in the HHK campaign,” reads the report.

“In Echmiadzin, on 11 April students and teachers were released from school to attend an ruling party rally,” it says. “On 14 April in Arabkir (a district of Yerevan), teachers asked students to attend, after classes, a similar rally with President [Serzh] Sarkisian. LTOs observed Republican majoritarian candidates (constituencies 19 and 21, Armavir province) campaigning in schools with students and teachers present.”

According to Armenian media reports, the practice has been the norm across the country during both the current and previous election campaigns.

The OSCE/ODIHR mission also cited other instances of “the use of administrative resources” by the ruling party, including the announcement by an ambulance of an HHK rally in the southeastern town of Kapan. “OSCE/

Continued on page 6

Azerbaijan Blackmailing West to Pressure Armenia on Karabakh Conflict

BAKU — “Azerbaijan may rethink its pro-Western stance and realign with “a new bloc” if it doesn't get more support, particularly regarding Nagorno Karabakh conflict,” Bloomberg Businessweek quoted head of foreign relations department of Azerbaijani President's administration as saying.

“The Caspian Sea nation wants Europe and the U.S. to exert pressure on Armenia,” Novruz Mammadov said.

According to him, “Azerbaijan has already received a proposal to join another political union.”

“We aren't paying attention to those proposals for now. But if it continues like this, we may consider it in five to ten years. We're expecting help from the West on the Karabakh issue,” Mammadov said, reminding the “West” that 35% of NATO supplies to Afghanistan is implemented through

Novruz Mammadov

Azerbaijan.

He also accused some Western media of seeking to stoke tensions between Azerbaijan and Iran after Foreign Policy magazine reported last month that his nation had offered some of its airports to Israel for possible air strikes against Iran, citing unnamed U.S. intelligence agents. Azerbaijan has strongly rejected the report.

Nalbandian Discusses Economic Cooperation, Karabakh Conflict and Iran Nuclear Standoff In Tehran

Iranian President Ahmadinejad welcoming Armenian Foreign Minister Nalbandian

TEHRAN -- On the invitation of Iran's FM Ali Akbar Salehi, Armenian Foreign Affairs Minister Edward Nalbandian arrived in Tehran Sunday on an official visit. And he was received by the Iranian President Mahmoud Ahmadinejad.

The two sides discussed the implementation of Armenian-Iranian joint economic programs, and Iran's President stressed the importance of these programs calling for a free trade agreement between the two countries. "Preparing conditions for free trade activities at the two countries' borders will remarkably aid in facilitating trade exchanges and traders' visits," Ahmadinejad said.

In Tehran, Edward Nalbandian also held talks with his Iranian counterpart, Ali Akbar Salehi. They examined the avenues for further improving the friendly ties between both countries, and the activities of the Armenian-Iranian Intergovernmental Commission. They reflected on bilateral cooperation, and exchanged views on expanding the legal framework.

Salehi gave details on the latest developments with respect to Iran's nuclear program and the renewed negotiations with key Western powers as

well as Russia and China.

A Foreign Ministry statement quoted Nalbandian as hailing a "positive trend" which he said emerged at the Istanbul meeting and expressing hope that the interested parties will make further progress at Baghdad.

"Positive signals can be seen in solving Iran's nuclear issue and we hope they will result in a settlement of this issue," the chief Armenian diplomat said on Sunday at an ensuing joint news conference with Salehi, according to the Fars news agency. He also defended Tehran's right to use nuclear energy for peaceful purposes.

During the meeting, Armenia's FM briefed his Iranian colleague on the Nagorno-Karabakh conflict's settlement talks. They agreed to hold their next meeting in Armenia's capital, Yerevan.

In Tehran, Armenia's FM was also hosted at the Iranian parliament, where he met with the Speaker, Ali Larijani. Nalbandian underscored the effective cooperation between the legislative bodies of Armenia and Iran in strengthening bilateral relations.

FM Edward also met with Saeed Jalili, secretary of Iran's Supreme National Security Council and the country's Chief Nuclear Negotiator.

Hrant Dink, Sevag Balikci Murders in Context of Armenian Genocide

ISTANBUL -- Ali Topuz, a reporter for the Turkey-based Radikal newspaper, addressed the causes of the Armenian Genocide.

Begun on April 24, the Armenian Genocide did not end the following day. To understand the causes well, one should study the period from Abdulhamit to the murders of Hrant Dink and Sevag Balikci. The Armenian Genocide in 1915 does not cover the earlier committed murders, Topuz writes.

Abdulhamit's sins are not to be compared with the ones by the perpetrators of the Armenian Genocide. However, Abdulhamit's sins remain sins.

The Turkish journalist points out two causes of the Armenian Genocide. One of them is that the principles of the Ittihat ve Terakki (Union and Progress) party were rejected and remained mere theory. They did not keep their prom-

ises, but decided that all the peoples living in the Ottoman Empire must speak one language and practice one religion - socially homogeneous society was to be formed. Abdulhamit was the one to lay the foundations for that.

The so-called Turk-Islam synthesis and Abdulhamit's ideas were used both by Ittihat ve Terakki and, later, by the republic. Minister of the Interior Naim Sahin is just repeating the Ittihat-Kemalist slogan: "The state is true life."

The Armenian Genocide was not committed by Ittihat ve Terakki alone. It was continued. If not so, how did the Hrant Dink murder case reached its present state? Why has not the Uludere tragedy been properly investigated? Why are demands for Kurdish education consistently rejected? Why have the grandsons of Young Turks, Kemalists and Abduhamit been ruling over the last ten years? Such are the

Sarkisian Orders Dismantling of Controversial Park Kiosks During Campaigning Tour

Sarkisian touring Mashtots Boulevard Kiosk with Taron Markarian

YEREVAN (Armenianow.com) - In what was likely a pre-election publicity stunt, on May 1 President Serzh Sarkisian visited the Yerevan park that has been a point of environmental protests in the past three months and urged the city mayor, Taron Markarian, accompanying him on the trip to get the "ugly pavilions" dismantled.

"You did everything right, made the right decision on the temporary placement of pavilions. In fact, it all was supposed to be dismantled within two or three years. But, my dear Taron, you can see yourself that this is not so nice, and it would be nice to find a way to dismantle it. That would be the right decision," said President Sarkisian, who is also the leader of the ruling Republican Party of Armenia, now leading his political force's campaign ahead of the May 6 parliamentary elections. The comments appeared on the presidential website along with video provided to television companies.

It is more than 80 days that environmental activists have been regularly on protest in the park off Yerevan's central Mashtots Boulevard trying to prevent the construction of trading pavilions that had earlier been dismantled from the sidewalk of another downtown street as part of the program of the mayor's office aimed at removing illegal shops and kiosks from city streets.

A month ago, well-known scholars joined the young activists, setting up 10 so-called "Dismantling Brigades" that since then have three times attempted to dismantle the pavilions by themselves but each encountered heavy

questions raised by the Turkish journalist.

Hrant Dink, Editor of the Turkey-based Agos newspaper, was murdered in Istanbul on Jan. 19, 2007.

Sevag Balikci was murdered on April 24, 2011, just 23 days before

police cordons. The last such attempt was made on April 29 and it turned nasty as clashes between activists and police resulted in some light injuries on both sides, with seven activists briefly detained.

The dismantlers vowed to make the next attempt on May 6, Election Day. It is this circumstance that many say proved decisive for Sarkisian to visit the site and urge the mayor to end the strife.

Meanwhile, the public organizations dealing with the problem of the Mashtots Park issued a statement saying that the responsibility for the illegal installation of the shops is on the mayor of Yerevan and that power in the city must be returned to its citizens. They also called for the condemnation of what they believe to be police misconduct, instead of calling it achievement and thanking police officers for their service.

"Serzh Sarkisian did not address the rights of Armenian citizens and the protection of the prevailing public interest in any way," protesters' said in their statement, demanding that the decision on construction in the party be officially recognized as null and void.

Member of the first dismantling brigade, blogger Armen Hovhannisyanyan, who was briefly detained during the Sunday action, said that such issues are resolved with the participation of representative bodies and within the framework of the law. He wondered why there was a need to change the decision a couple of days before the elections. They should have waited for the decision of the court, he said.

demobilization. His fiancée told that his commander had brutally beaten him because of 50 liras lost in the military unit. After the incident Sevag lodged a complaint. However, he was threatened and forced into withdrawing his complaint.

massispost.com
daily news updates

www.massisweekly.com

updated every Friday

97 Years Later, on the Road to Ayash...

BY Pinar Ogunc
(Radikal, 24 April 2012)

Everything started on that train departing from Haydarpasa on April 24th, 1915. With Ara Sarafian, we followed the prisoners, a few of whom survived and wrote their memoirs. We looked at Ayash through the eyes of these survivors.

“If Talat bey knew what disasters and bereavement we have faced as a family, he would end this situation... My wife, you have suffered so much misery because of this tyranny, and now, as a result lost your sight, what police chief would not show pity on you after seeing your condition? But what is the use? Our suffering will always remain with us.” (Teotig, Monument of April 11)

Smpad Piurad, an Armenian writer and educator, was on that same train departing from Haydarpasha on April 24th, 1915. He did not have the slightest idea of his doom while heading to the town of Ayash (Ankara province) with a group of people, most of whom were Armenian writers, poets, and journalists. This letter, written to his wife in mid-June, was the last one he wrote.

What happened in 1915? Almost a century later, one still waits for time to cover up the past. As the years go by, we know less about what was done to Armenians in 1915. Those who could easily talk on the issue in the first years of the Turkish republic have remained silent. Because we knew less than we should, we surrendered to a blind stubbornness by way of daily political games. Something precious was taken away from the Turkish nation. We forgot to feel the pain of others. Everything was locked away in the word “genocide”, all efforts directed to decrease the number of Armenians who embarrassingly lost their lives. Have we come down to 300 thousand from 800 thousand victims? Even so, where is the pain and shame even if 300 thousand perished?

So many things are discussed but there is no denial of the official historical view related to those Armenians who were arrested and forced onto the train departing from Haydarpasha in 1915. We now know a great deal more about these deportees because of an article, “What Happened in April 24th, 1915?” written in 2008 by the former General Director of State Archives, Yusuf Sarinay, who has since been appointed to the Undersecretariat of the Prime Ministry at the beginning of this year. While denying the ultimate fate of the deportees, Sarinay gave a long list of the men who were sent to Ayash.

Ara Sarafian is a well-known historian in Turkey. His mother’s side is from Harput, and his father’s side from Tavshanli (Kutahya). Sarafian, the director of the Gomidas Institute (London), says that he feels himself to be from Harput. That’s why, he adds, he addresses the Turkish Government, and not the Armenia one, in my work. He hopes the Gomidas Institute will soon open a branch in Turkey.

Sarafian is also different for other reasons. Why? Because we are on our

The following article was published in the Turkish daily Radikal, on 24 April 2012. It was written by Pinar Ogunc, who accompanied historian Ara Sarafian on a trip to Ayash, on the trail of around 85 Armenian political prisoners who were sent there following the arrests in Constantinople on 24 April 1915. According to Sarafian, 70 of these prisoners were killed in the following few months. His trip was part of a broader project examining these arrests and the ultimate fate of the prisoners concerned.

way to Ayash in April, 2012. “Diaspora Armenians are afraid. They think they will not be left in peace if they come to Turkey. Some of them even think they will be killed. I want to show that one can take the plane to Ankara, rent a car, and drive to Ayash.”

Two Enlightening Memoirs

Sarafian is being accompanied by documentary filmmaker Gagik Karagheuzian. They have worked together for years. Karagheuzian, whose father fled to Iran after his own father was killed, has an Iranian mother. Since very little is known of his family’s experiences, what he knows about his family history comes from books and other sources. Sarafian tells Karagheuzian who Sabiha Gokcen was while boarding the aircraft departing from Sabiha Gokcen Airport. This is how the day starts. When we land, Sarafian will drive directly to Ayash, without the need for a map.

What will we find in Ayash? The April 24 [1915] train stopped at Sindjankoy [Sincanköy]. The Ayash prisoners were separated from the Chankiri prisoners. According to Sarafian, the total number of prisoners was around 220, Sarinay states 235.

Around 15 of the 80-85 prisoners taken to Ayash were eventually released because they were not very political. The remaining 71 were alleged conspirators against the state, mostly supporters of the Tashnagsoutiun. “However, these were political charges.” Sarafian states, “The Tashnags were a legal party. In the 1908 revolution, they were on the same side as the Union and Progress Party!”

We have the memoirs of prisoners who were released, some published as early as 1919. One memoir was written by Dr. Avedis Nakashian, and the other by Piuzant Bozadjian, a nephew of a well known writer and publisher known as Teotig. They described where the prison was, what life was like inside, and what happened then. With such notes in our hands, we arrive at Ayash, as the car descends a hill.

There are some holy graves if you want

According to the information we have, the prison was 50 yards away from the Government Office. There should have been a cemetery nearby. As we get out of the car, Sarafian looks serious as he reads the name of the historical hamam located nearby. According to the memoirs, this was where the prisoners were brought from the prison to bathe. When we get closer to the white moustached old man at the town square, two others join us. We ask about the old government building and he shows a yellow building nearby. “A fire broke out in the 70’s. It was rebuilt and is now a hospital,” says the old man. He also gives us some advice, “eat some of the local stew before you leave,” “definitely buy sudjuk, it is much better than Kayseri sudjuk.”

There is a lot of restoration going on for tourism. The historical Ankara houses with their bay windows are being turned into boutique hotels or summer houses. When we reach the hospital, which was formerly the government house, two roads appear before us.... We take one and ask an old

lady we see in her garden if she knows of an old cemetery nearby. She gives the names of several holy graves. Ayash is a paradise of holy graves. Just think of it, there is even a grave called Soil Father for children who eat soil! A moment later, the woman mentions the cemetery, which just a couple of yards up the road. Perhaps the prison was located where their house is located now. The other possibility is on the other road nearby.

“Peace at home”

The official Turkish view claims that the Ayash prisoners were held there until end of World War I and then released. But Sarafian says that there was no communication from the prisoners after the summer of 1915 and no trace of them have been found since. Hampartsum Boyadjian (Mourad), a former revolutionary against Abdul-Hamid and a member of the Ottoman parliament, was one of the few who were supposedly tried by a court-martial (and executed). Another group of Ayash prisoners were sent to a court martial in Diyarbakir but never reached that city. They disappeared and were reportedly killed. According to Sarafian, a large group of the remaining Ayash prisoners were sent to Ankara and deported with other Armenians. They too disappeared, while yet another group of around 25 prisoners, were massacred at Ayash Beli, nearby. This is how Nakashian was informed by a Turkish notable about these murders. The prisoners were tied together, marched for two hours, and killed at Ayash Beli. But Sarafian is unable to provide additional evidence. However, on his way back, he finds Ayash Beli (which is not on the map), jumps out of the car, not caring for the sudden rain, and looks at the horizon to take pictures. He thinks he might be amongst the few Armenians who have come to Ayash for almost a century.

While counting his steps in Ayash, in order to locate the prison, something happened which I may say “the director has exaggerated” if I had seen it in a movie. A municipality truck stopped by and the cheerful driver said, “You’re just in time. I will fly the

Continued on page 4

DOWNLOAD NOW

Available on
Android Market

Available on the
App Store

The Armenia Genocide 1915/16

Selected Documents from the Political Archives of the German Foreign Ministry

By Wolfgang & Sigrid Gust (Ed.)

Our book is dealing in depth with the Armenian Genocide during World War I. It is a compilation of official documents from the German Foreign Ministry at the time when Germany was the most important ally of Turkey. At that time, German consuls were present in most parts of eastern Turkey (except Van), where the majority of Armenians suffered and perished. German diplomats and informants collected eyewitness reports and other material and were able to send all these documents to the German Embassy in Constantinople. As they could use ciphered telegrams which were not accessible even by the Austrian ally, and certainly not by the American diplomats, all documents were sent without any censorship.

Therefore, these reports from the German consuls and their informants give an authentic picture of the deportation and killings of Armenian people in an intensity only comparable to the American documentation. But there is one major difference: the German reports were transferred in real time, whereas most of the American reports were written years later. Another important difference is that the German diplomats were much closer to the Turkish officials than the Americans, due to their political and military partnership.

The reports of the German ambassadors in Constantinople included two aspects. Firstly, they reported directly to Berlin what they had heard from their consuls and informants. Secondly, they collected and forwarded documents in which the interference of the major Turkish politicians (particularly Talaat, Enver, Djemal and Halil) with German acting and thinking was evident.

The documents from inside the German Foreign Ministry in Berlin demonstrate the German policy concerning Turkey and the so called "Armenian question": whereas most of the German consuls and their eyewitnesses very much expressed sympathy for the Ar-

menians, the higher ranking Germans in Berlin were executing German "Realpolitik" in quite another sense. To give one example: After the German Christian community was worried by reports from Turkey, chancellor Bethmann Hollweg promised solidarity with the Christians and therefore also with the Armenians. In reality, he was close to the Turkish ally. In response to a telegram from the German Ambassador Wolff-Metternich asking for less consideration for Turkey but more moral help for the Armenians, Bethmann Hollweg wrote: "Our only aim is to keep Turkey on our side until the end of the war, no matter whether as a result Armenians do perish or not."

In 1919, the German Johannes Lepsius, a well known friend of the Armenians, published a part of these documents, but most of them were manipulated by the German Foreign Ministry. The purpose of this manipulation was to conceal the German co-responsibility due to the ongoing conference in Paris. It is unknown if those manipulations happened with the consent of Lepsius but probably they did not. Lepsius only got copies from the Ministry which he did not compare to the originals.

Our book is subdivided into four parts.

Part 1 compiles documents as testimony of the genocide. For most of the consuls and their informants there was no doubt that all actions were aimed at a complete annihilation of the Armenian people.

Part 2 gives a summary about German affirmations, hesitations and political actions at the German Embassy in Constantinople.

Part 3 deals with actions of important German officers against the Armenian people, including even German orders for deportations.

Finally, part 4 informs about the German political activities in Berlin and Constantinople, culminating in the conclusion that Germany has a clear co-responsibility for the Armenian geno-

cide. This is based on the fact that the Germans finally accepted the deportation of all Armenians (except for those of Constantinople), including women and children, although knowing from the reports of their consuls that this would mean a death-warrant for most of them. While testimonies of the genocide are known from other sources, our documents of German co-responsibility are completely new and have never been published before.

The book will have approximately 800 pages in the original German version (ten percent less in the English version due to translation), consisting of about 650 pages for 240 documents (including 80 published by Lepsius but mostly in a falsified version), an introduction of 100 pages and other elements (preface, index, glossary etc.). If we manage to finance proofreading, typesetting, layout and printing, we could sell the book for Euro 50 each, allowing a high circulation with 2000 copies for Germany and 3000 English copies.

The Zoryan Institute paid 70,000 US\$ for film-copies, a reader-printer and for the translation of about 300 documents. Therefore, the Institute will be mentioned as sponsor on the cover of the English version. Our financial requirements to finish the two books

will be about Euro 10,000 for the remaining translations (introduction, prefaces, index etc) and about Euro 25,000 for proofreading, typesetting, layout and printing of each version, which makes a total of Euro 60,000. In return, this sponsor of this sum will be entitled to design the cover layout of the original German version as well as pages inside both versions.

The cover layout designed by a former Art-Director of the German Publisher Rowohlt could be sent to you if you want.

97 Years Later, on the Road to Ayash...

Continued from page 3

flag now." I then realised the distant flag post which seemed as if it were a kilometer tall. It was dangerous to fly the giant flag in such weather. Once, I was told, it flew across to the next hill. But it's April 23rd and mandatory to fly it.

While hoisting the flag, the man shouted, "Don't come closer, it's very dangerous." I waited near an Atatürk monument, where it said "..., peace in the world." No one could climb five meters and erase the first part, "peace at home," but it so has happened, somehow, on its own. Hmm...

"Let the legislators dispute, not the historians"

"I don't think the Armenian diaspora is seriously interested in all this. Practically none have read Yusuf Sarinay's article discussing and denying the fate of the prisoners who were sent here. There are too many talkers, but those professionals who actually read publications and documents in Turkish are no more than five or six people. I am often criticised because I engage such materials in spite of the official Turkish denialist position. But this is all part of my work. If we are going to make serious assertions about the Armenian Genocide, then we should listen to what is being said. As for the charge of 'genocide' and the assertion 'Let's leave the dispute to the historians,' I say, 'Leave it to the lawyers and judges.' Personally, I use the term genocide because it describes the events of 1915. I have no problem sitting down with historians who do not call it genocide, as long they are sincere and en-

gage in real discussions. The current dispute of whether it's a genocide or not has turned into a game, and it wastes much time."

Survivors Narrate

Sarafian translates some passages from the memoirs of Dr. Avedis Nakashian.

"The prison was made of wood and measured 6 by 15 meters. There were some people like Kevork Mesrob who had been arrested instead of his son-in-law. It was not clear why an almost blind grocer from Pera, Haig Tiryakian, or the dog-catcher, Artin Asadourian had been brought there.

"We had to share our chores. Some prepared the fire, some did the cooking. We even gave special titles to some people. For example, Samuelov was the minister responsible for dishwashing. We had singing and poetry reading. There were famous poets like Siamanto and Levon Larents who had translated the Koran into Armenian. They were discussions about politics, life and the arts. The famous illustrator "Gigo" (Krikor Torosian) started drawing daily caricatures. He even thought about publishing them. It did not happen." Gigo was killed like most of the other prisoners.

Nakashian wrote how they prepared a telegram to Talat Pasha stating that they were innocent and imploring for Talaat's intercession. They argued about the use of the word "implore," as some people thought it was too demeaning. In the meantime, news of massacre and executions had started to come from different places. This was when despair started.

International Observers Report Irregularities

Continued from page 1

ODIHR LTOs also noted staff from the local tax office discussing that they had been released early from work on condition that they attended a Republican rally in Talin (Aragatsotn province) on 20 April," it said.

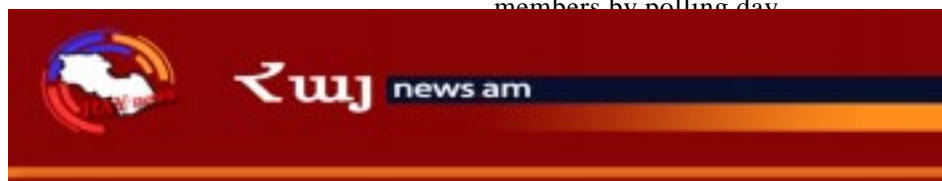
Also catching the mission's attention was the distribution of tractors by Gagik Tsarukian, a wealthy businessman leading the Prosperous Armenia Party, a member of the governing coalition. Prosperous Armenia critics have denounced the practice as a form of vote buying banned by the Electoral Code.

The OSCE observers believe, however, the tractors have appeared in at

least six Armenian provinces "de facto as part of the party's campaign." "According to a Prosperous Armenia brochure, the party attached importance to the creation of tractor stations in all provinces," they noted.

The mission was otherwise generally satisfied with the course of the campaign so far. "Contestants are generally able to campaign and have been provided with free venues and poster space," says its report. It also praises the Central Election Commission and its territorial divisions for working "in an open and transparent manner."

The OSCE/ODIHR mission is the largest international team to observe and assess the conduct of the upcoming elections. It is due to have about 300 members by polling day.

ԱՍՈՂԻԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՂԱԶԱՐԵԱՆ (1909-1978)

Առաջնորդ Իրաքահայ Թեմին Հոգևոր Հովիւ եւ Հայրապետական Պատուիրակ Ծայրագոյն Արեւելքի

ԴՈՒՏ. ՋԱԻԷՆ Ա. ՔՀՆԹ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Սիւրբան Երուսաղէմ

1950 թուին երբ ժառանգաւորաց չորրորդ կարգի ուսանող էի Անթիլիասի Դպրեվանքին մէջ, իր Ձինաստանէն դէպի Երուսաղէմ վերադարձի ճամբուն վրայ, 13 տարիներ վերջ, Ասողիկ Վարդապետ Ղազարեան Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանացի կուզար վեհափառ Ս.Տ. Գարեգին Ա Յովսէփեանց Կաթողիկոսին Աջը առնելու եւ օրհնութիւնը ստանալու:

Տեսանք այնքան եւ սակայն տակաւին 41 տարեկան երիտասարդ տառապեալ եւ նուիրեալ հոգեւորականը որ Համաշխարհային Բ Պատերազմի տարիներուն, մինչ կը հովուէր Խարպինի եւ շրջակայքի հայոց հովուութիւնը, գերի բռնուած ու բանտարկուած էր ճաբոնցիներուն կողմէ եւ չորս տարիներ ետք ազատ արձակուած: Մեծանուն Գարեգին Հայրապետ ողջագուրանքով ընդունեց վարդապետը վեհափառն մէջ զինք կոչելով «կենդանի նահատակ»: Հայր Սուրբը ուսանողներու բանախօսութիւն մըն ալ տուաւ Նոյեմբեր 11-ին՝ «Հայերը Մայրաքաղաքը Արեւելքի Մէջ» նիւթին շուրջ Դպրեվանքի դասասրահին մէջ:

Մի քանի տարի յետոյ ճշմարիտ այս հոգեւորականը պիտի վարձատրուէր Ամենայն Հայոց Ս.Տ. Վազգէն Ա Կաթողիկոսին Մայր Աթոռ Տրապիզոնը, 1957-ին եպիսկոպոսական աստիճան ստանալով ու ծառայելով իր Լուսարարապետ էջմիածնի Մայր Տաճարին: Ծատ չանցած Ասողիկ Եպիսկոպոս Ղազարեան Առաջնորդ պիտի ընտրուէր Իրաքի հայոց թեմին ուր քսանամեակ մը, ցմահ (1978), արդիւնաշատ ծառայութիւն պիտի մատուցանէր: Ասողիկ Արքեպիսկոպոս կը վախճանէր էջմիածնի մէջ 69 տարեկանին դառնալով իր սերունդին խոնարհ, պարտածանաչ, օրինակելի եւ արդիւնալից հոգեւորականներէն ամենէն հազուադէպը:

Ներուշի այստեղ աւելցնել որ Ասողիկ Վարդապետ երկօրեայ իմ հիւրն էր լեռնալիբանանի ամառանոցը 1956-ի ամրան իր դէպի էջմիածնի ճամբուն վրայ: Մայր Աթոռի մէջ զինք տեսնելու առիթներ ունեցայ, եւ վերջին անգամ հանդիպեցայ Ասողիկ Սրբազան Հօր 1971 թուին, դարձեալ Մայր Աթոռի մէջ, երբ երեկոյ մը Հայկազուն Արքեպիսկոպոս Աբրահամեանի բնակարանը հիւրասիրուեցանք:

Հոգեւոր Հովիւ
Չինաստանի Հայոց

Երուսաղէմի հայոց Պատրիարք Թորոզոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեանի յանձնարարութեամբ եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ս.Տ. Խորհն Ա Մուրատբեգեանի օրհնութեամբ 1937 Մարտ 23-ին Մայրաքաղաք Արեւելք կը մեկնէր 28-ամեայ Ասողիկ վրդ. Ղազարեան որպէս Ձինաստանի հայոց հոգեւոր հովիւ: Մինչեւ 1932 զաղութի հովիւն էր Եղիշէ քահանայ Ռոստոմեանց ուր Խարպինի մէջ հայերու նշանակալի թիւ եւ որակ կար, ներքին կանոնադրութեամբ, եկեղեցիով, ուր նաեւ 1930-ին հիմնած էին «Արծիւ» Միութիւնը, Հայ Երիտասարդաց Միութիւնը, որոնք երեկոյթներ կը արգէին, եկեղեցական հանդիսութիւն կը կատարէին եւ հայերէն լեզուի դասեր կ'աւանդէին: Ձինաստանի Շանկհայ քաղաքին մէջ եւս կ'ապրէին 200-ի չափ

«Սիրով կ'երթամ վառ պահելու Լուսաւորչի Կանթեղն ի Ծայրագոյն Արեւելք, թէ՛ իսկ հարկ ըլլայ ինձի պատրոյզն ըլլալ այդ Կանթեղին»

հայեր որոնց թիւը հասած էր մինչեւ 600-ի: Անոնք եւս «Հայոց Տուն» անունով հաւաքատեղի մը ունէին, դարձանատուն մը, եւ Երիտասարդաց Միութիւն մը: Երուսաղէմի Թորոզոմ Պատրիարք Գուշակեան, Կ. Պոլսէն 1914 թուին դեռ նոր ժամանած Եգիպտոս որպէս թեմակալ Առաջնորդ, Ա. Համաշխարհային Պատերազմի տարիներուն, երկար ամիսներ տեւող հովուական այցելութեան ելած էր Մայրաքաղաք Արեւելք տնօրինութեամբ Ս.Տ. Գէորգ Ե Սուրենեանց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին եւ ծանօթ էր տեղուց կացութեան, երբ այս անգամ իր Երիտասարդ ձեռնաւորները Ասողիկ Վարդապետ ինք կ'ուղարկէր հեռաւոր երկիր յուզումնախառն զգացումներով:

Ղազարեան, ծնած Մարտիոյ շրջանի Պենհենի գիւղը 1909 թուին, վարդապետ ձեռնադրուած էր 1932-ին ու դէպի իր քաջարի ծառայութիւնը պիտի մեկնէր Առաքեալի մը յատուկ նուիրումով: Իր մեկնումին առիթով 1937 Մարտ 16-ին Թորոզոմ Պատրիարք մրգասեղանի մը շուրջ հաւաքելով միաբանակից հայերը ողջերթ կը մաղթէր Ասողիկ Վարդապետին, որ իր կարգին կ'ըսէր թէ «սիրով կ'երթամ վառ պահելու Լուսաւորչի Կանթեղն ի Մայրաքաղաք Արեւելք, թէ՛ իսկ հարկ ըլլար ինձի պատրոյզն ըլլալ այդ կանթեղին»: Մարտ 17-ի Մեծ Պահոց Արեւազալի ժամուն Թորոզոմ Պատրիարքն ու Ասողիկ Վարդապետ փոխերգեցին «ձանապարհ»ը, որուն աւարտին Պատրիարքը հովուական գաւազան մը կը նուիրէր Մանչուրիոյ հոգեւոր հովիւ իր ձեռնասունին:

Ամսօրեայ Ծովագնացութիւն

Ծովի ամսօրեայ ճամբորդութեամբ Հայր Ասողիկ Սինկափոլոքի ճամբով կը հասնէր նախ Շանկհայ Ապրիլ 12-ին ու 150-ի չափ հայ զաղութը կը դիմաւորէր զինք քարափին վրայ մեծ խանդավառութեամբ: Այն ատեն բոլորն ալ կովկասահայեր էին, չէն վաճառականներ որոնք շաբաթ մը պատուեցին իրենց Հովիւը, քանի որ նա կը փութար Զատիկին Խարպին հասած ըլլալ ուր հասաւ Ապրիլ 27-ին: Հոն եւս 200 հայեր սրտագինս դիմաւորեցին զինք, եւ Մայիս 2-ին, ըստ Հին Տոմարի, կատարեց Ս. Զատիկի պատարագը տեղուց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Եկեղեցւոյ կից ազգապատկան բնակարանին մէջ Հայր Ասողիկ Վարդապետ կը հաստատէր իր բնակարանը:

Առաջին Ձեռնարկները Հոկտեմբեր 24-ին Թարգմանչաց Տօնին Ասողիկ Վարդապետ գրական եւ զեղարուեստական երեկոյ մը սարքած է եւ իր փակման խօսքին մէջ «կոչ ուղղած բոլորին հայ ապրիլ, պարկէշտ, գիտակից եւ ազնիւ ազգասիրական կենք վարելով»: Խարպինի մէջ ցաւով իմացած է Ամենայն Հայոց Ս.Տ. Խորհն Ա Մուրատբեգեան Կաթողիկոսի անակնկալ վախճանումը եւ Ապրիլ 14-ին հոգեհանգստեան պատարագ մատուցած է Հայրապետի հոգին ի հանգիստ: Նոյն տարուան Զատիկի ան տօններուն Ասողիկ վարդապետ այցելած է մինչեւ Ռուսական սահմանամերձ մասերը՝ Մանչուրիա եւ Հայլար քաղաքները, իսկ Թիէն-

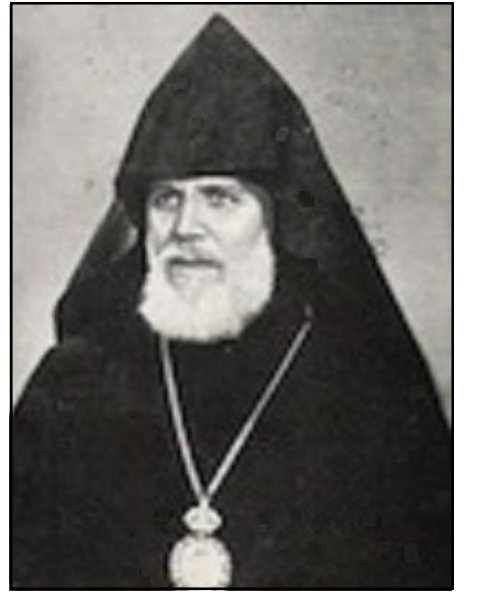
ձինի մէջ յատուկ այցելութեամբ պակիր օրհնած է «Թէոդիկորդին», վահագն անուն հանրաժանօթ մտաւորական եւ յայտնի Տարեցոյցներու հեղինակ Թէոդիկի որդիին: Ծանկհայի մէջ հաստատած է ՀԲԸ Միութեան մասնաճիւղ մը եւ եկեղեցական վարչութիւն մը՝ նախագահութեամբ եգիպտահայ Հայկ Ասատուրեանի:

Վերահաս Ս. Ծննդեան օրերուն Ասողիկ Վարդապետ Խարպին վերադառնալով կրկին այցելած է Ռուսական սահմանի նոյն քաղաքները «զգաստ եւ արթուն պահելու հայ ժողովուրդը, որպէսզի օտարութեան թանձր մառախուղը զիրենք չպատէր ընդերկար», ինչպէս ինք գրեր էր իր մեծաւորին՝ Թորոզոմ Պատրիարքին: 1939-ին խոր վիշտով կը լսէր Պատրիարք Հօր անակնկալ վախճանումը, այն օրերուն «ըբ մշտապէս թափառումներով կը շրջէր, տեղեկացնելով որ 13 քաղաքներ կ'այցելէր»:

1939-ի Ապրիլին Ասողիկ Վարդապետ Ղազարեան մեկնած է ձաբոն «ուր միայն չորս-հինգ հայ ընտանիք ունինք, ցրուած Թորքիոյ, Եթովպիա եւ Քուպէ քաղաքներուն մէջ» ինչպէս գրեր էր այն ատեն:

Տառապալից Չորս Տարիներ

Տասներեք տարիներ իր հովուական գործին նուիրուած, Համաշխարհային Բ Պատերազմի օրերուն Ասողիկ Վարդապետ պիտի կրէր 1941-1945 տարիներու տառապանքը՝ բանտարկուելով որպէս գերի ճաբոնական կեդրոնացումս ճամբարներուն մէջ, ենթարկուելով բազում տառապանքներու, իր կեանքն իսկ վտանգելով: Բարեբախտաբար չորս

տարի ետք ազատելով կը վերադառնար Երուսաղէմ երբ արդէն իր մեծաւորը Ս. Կիւրեղ Բ Խարայէլեան Պատրիարքը վախճանած էր նախորդ տարին:

Կրկին ծառայութեան կոչուելով, Ասողիկ Վարդապետ շրջան մը Լոս Անճելէսի Ս. Յակոբ համայնքին որպէս հոգեւոր հովիւ կարգուեցաւ, հրաւիրուելով Գալիֆորնիոյ Թեմին Առաջնորդ Ս. Շնորհք Եպս. Գալուստեանի: Ապա, նորընտիր Հայրապետ Ս.Տ. Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինումով Մայր Աթոռ կ'երթար ու էջմիածնի Մայր Տաճարի Լուսարարապետ կը կարգուէր: Եպիսկոպոս կը ձեռնադրուէր 1957-ին, եւ որպէս Հայրապետական Նուիրակ Աւստրալիա կ'ուղեւորէր: Հոն կազմակերպեց Սիւնիի համայնքը եկեղեցի մը հաստատելով որ յետոյ պիտի ըլլար առաջնորդանիա եկեղեցին Աւստրալիոյ Թեմին: Վազգէն Հայրապետ յետոյ զինք

Շարք էջ 18

Մայրերու Օրուայ
LUNCHEON
Կազմակերպութեամբ
Հ.Մ.Մ.-Ի ՏԻԿՆԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Կիրակի, 13 Մայիս 2012
Առատեան ժամը 11:00-ին
Renaissance Restaurant
1236 S. Central Ave., Glendale, CA 91204
Մուտքի Նուէր՝ \$50.00
Տոմսերու համար դիմել՝
Լեւնային (626) 485-6434 կամ
Կարիսիկ (626) 755-4773

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ Ուսփայել Պատկանեան 1883

Ամօթ, յաւիտենական ամօթ հայերին:

Կիսագագան սեւամորթ ստրուկը հիմնեց իւր անկախ Լիբերիա պետութիւնը, ու դարերով հալածուած ջհուղը փողի ուժով իրեն սեփականութիւն դարձուց Պաղեստինի երկու հինգերորդ մասը, իսկ անօգ հայերը իրենց

հարազատ դրախտ Հայաստանի մէջ մէկ թիզ անկախ խորը չունին ...

Հարց. Ո՞վ պիտի ազատէ Հայաստանը օտարներէ ձեռքէն:

Պատ. Ինքը հայ ազգը պիտի ազատէ Հայաստանը օտարներէ ձեռքէն:

Հ. Ինչ հնարքներով:

Պ. Հնարքները գանազան են, նայելով հանգամանքներին - երբեմն սեպհական գէնքով, երբեմն փողով ու երբեմն օտարի օգնութեամբ:

Հ. Միթէ կարող է Հայաստանը երբեւիցէ հայերի սեպհականութիւնը դառնալ:

Պ. Այո, կարող է. անշուշտ կը դառնայ նա հայերի սեպհականութիւնը, եթէ բոլոր հայերը այր ու կին, հարուստ ու աղքատ, ծեր ու պատանի այնպէս բաղձան ու ձգտին Հայաստանի ազատութեան, ինչպէս քաղցածը ձգտում է հացին ու ծարաւածը ջրին:

Հ. Որ երկիրը կոչուում է Հայաստան:

Պ. Հայաստան կոչուում է այն երկիրը, որն շրջապատում է Սեւան, Վան եւ Ուրմիա ծովակները, իսկ ամէնը միասին Մասիս լեռները:

Հ. Ով է հայի թշնամին ու ով է նորա բարեկամը:

Պ. Հայի թշնամին նա է, որ աշխատում է հայերին հեռացնել Հայաստանէն ու սուտ արհաւիրքներով վհատեցնում է նոցա այդ ազգաշէն գործում: Իսկ նորա բարեկամը նա է, որ դիւրացնում է նոցա կամ իրենց աշխարհը վերադառնալու, կամ յորդորում է իւր աշխարհի մէջ հաստատուն մնալու:

Հ. Ով է իսկական հայը:

Պ. Իսկական հայը նա է, որ անկեղծ կըղձայ ու կը նպատէ Հայաստանի անկախութեան: Մնացեալները ԱՌՄԵԱԾՔԱՆԵՐ են, այսինքն ոչ միայն անպիտան հայեր, այլ եւ անպիտան մարդիկ:

Հ. Որ աշխարհի մէջ հայը կարող է երջանիկ լինել:

Պ. Հայը երջանիկ լինել կարող է միայն Հայաստանի մէջ, վասն զի նա ամէն տեղ հալածուած ու արհամարուած պանդուխտ է, եւ միայն Հայաստանի մէջ նա պատուաւոր մարդ է մարդկութեան աչքում:

Հ. Հայերը Հայաստանէն դուրս որին են նմանում:

Պ. Հայերը Հայաստանէն դուրս նմանում են օտարի տուն վարձողի, որն աշխատում է զարդարել այն տան պատերը, որից վաղ կամ ուշ դուրս պիտի ձգէ նորան օրինաւոր տանուտէրը:

Հ. Ինչ վիճակի կը հանդիպին հայերը, եթէ Հայաստանը չազատեն:

Պ. Եթէ հայերը Հայաստանը չազատեն նոքա շատ շուտ (գուցէ յիսուն տարիէն) բնաջինջ կը լինին աշխարհի երեսէն:

Հ. Միթէ հարատւութիւնը չօգնիլ հայերին պահպանուելու օտարութեան մէջ:

Պ. Օտարութեան մէջ աղքատութիւնը անշուշտ կը մաշէ հայերին, բայց աւելի շուտ կը մաշէ հարստութիւնը:

Հ. Ինչ գանազանութիւն կայ հպատակի ու ստրուկի մէջ: Հայերը օտար պետութիւններէ հպատակ են, թէ ստրուկ:

Պ. Հպատակ նշանակում է իւր ազգային կառավարութեան ու նորա օրէնքներին ակամայ, բռնի եւ կամ յիմարաբար հնազանդող: Հայերը ամէն օտար պետութիւններէ ստրուկ են, քանզի նոցա օրէնքներէ յորինելուն անմասն են եղել, եւ ամէն տեղ հայի դաւանած կրօնը ընկճուած է եւ նորա ազգային ծէսերը հալածուած ու արհամարհուած են:

Հ. Առանց վտանգի ինչ ազգասիրական գործեր կարող է կատարել ամէն մի հայ մարդ:

Պ. Իւր անձը վտանգի չենթարկելով ամէն հայ մարդ կարող է եւ պարտաւոր է այս գործերը կատարելու.

- 1. Հայաստանի մէջ ունենալ (այս ամենազլխաւորն է) մեծ կամ փոքր հողային կալուած,
- 2. հայ ոգով դաստիարակել զաւակացը,
- 3. սովորեցնել նոցա գէնքի գործածութիւնը,
- 4. չամուսնանալ օտարի հետ:

Հ. Որոնք են հայկական առաքինութիւնները:

- Պ. Ամենազլխաւոր հայկական առաքինութիւնն է.
- 1. տնով-տեղով գաղթել դէպի Հայաստան,
- 2. իւր բոլոր ոյժը թափել յորդորել իւր ծանօթ հայերին չուել Հայաստան,
- 3. համոզել եւ օգնել ամէն մի հայի Հայաստանի մէջ սեպհական անշարժ կալուածք եւ հող գնելու,
- 4. ջանալ Հայաստանի մէջ արուեստական եւ հողագործական դպրոցներ հիմնելու:

Հ. Որոնք են հայկական մոլորութիւնները:

- Պ. Ամենազլխաւոր ու ազգակործան հայկական մոլորութիւնն է.
- 1. աշխարհաքաղաքացիութիւնն,
- 2. պանդիտութիւն,
- 3. անձնական շահի համար պէսպէս խարդախութիւններ, որով կտորուում է հայ ազգի անունը,
- 4. շահասիրական ազգասիրութիւն (կեղծի ազգասիրութիւն),
- 5. հայ մեծաւորների դէմ ըմբոստութիւն (դաւաճանութիւն, մատնութիւն), ու
- 6. օտարի հետ ամուսնութիւն:

Հ. Ինչ խօսքեր հայոց լեզուէն դուրս պիտի ձգել:

Պ. Հայոց լեզուէն առմիշտ պէտք է դուրս ձգել վհատեցողցի, յուսահատական, ազգի վարկը ստորացնող, խորամանկութիւն (աչքակապութիւն) սերմանող խօսքերը, առածները, խրատները եւ խորհուրդները Հայը թակէ վարդանին, թուրքը թակէ վարդանին, որտեղ հայ, այնտեղ վայ, էլի հայութիւն արիւր (այսինքն՝ դարձեալ ամենավատթար գործ գործեցիր), հայի տունը քանդողը մեր սեւազուկներն են, հաստն ու բարակ մէկ գին է, վայ է բարակ մանողին, հայերը անմիաբան են:

Հ. Առաւօտ ու գիշեր ինչ աղօթք պիտի անէ հայը:

Պ. Հայը քնէն զարթնելիս, կամ քուն մտնելիս, միայն այս աղօթքը պիտի կարդայ ՈՎ բարեգութն Աստուած, օգնէ ինձ Հայաստանը ազատելու: Դորանից աւել ոչ մի ուրիշ աղօթք հարկաւոր չէ հային:

Հ. Հայ պատանիների համալսարանի մտնելը կը նպաստէ հայկական նպատակներին:

Պ. Այժմ հայ պատանիների

համալսարանի մտնելու վերաբերմամբ հայոց նպատակներին այն նշանակութիւնը ունի, ինչ նշանակութիւն որ կունենար աւագակը հենց վրադ յարձակուած թոպէին կամենայիւր սուրի ու գէնքի գործարաններ շինելու: Այս մասին հայերը առ սակաւը հարիւր տարի ուշացել են: Միւս կողմանէ, 40-50 ամեայ փորձը ցույց տուաւ, որ համալսարանների տուած արդիւնքը հայ պատանիներին դոքա էին.

1. դիւրին միջոց ապահով ապրուստ ճարելու ու ապարէզ շինելու, եւ

2. անգրգալի կերպով սառչելու իւր ազգէն ու հոգով օտարանալու նորա շահերէն: Իսկ եթէ կան մի քանի իսկապէս արժանաւոր հայ համալսարանականներ, պէտք է կարծել, որ նոքա առանց համալսարանի մտնելու եւս ազգի պիտանի անդամները կը լինէին, ինչպէս որ կան ազգի մէջ շատ նշանաւոր մարդիկ, որոնք երբէք համալսարան եղած չեն: Պէտք է ի նկատի ունենալ եւ այն հանգամանքը, որ այժմուայ համալսարանները եւ նոյն իսկ գիտութիւնը դարձել են բռնակալների ձեռքումը ազգեր ստրկացնելու հօգու գործիք:

Հ. Գալոց ազատուած Հայաստանի մէջ ազնուականութիւն, ժառանգական տիրոջներ, մեծամեծ հողային կալուածատիրութիւն պիտի լինին թէ ոչ:

Պ. Այո, պիտի լինին ժառանգական տիրոջներ, մեծամեծ հողային կալուածատիրութիւն պիտի ստանան նոքա կամ նոցա ժառանգները, որոնք առաջինը կը բարձրացնեն սուրբ Հայաստանի ազատութեան համար ու կամ կը գրկուին կեանքներէն արեան դաշտի մէջ: Այսպիսիք (ու միայն այսպիսիք) կը

կազմեն Հայաստանի բարձրագոյն ու ամենահարուստ (հողային կալուածներով) դասակարգը:

Հ. Որն է հայի նշանաբանը:

Պ. Հայի նշանաբանը այս երեք բառն է ազատութիւն կամ մահ:

Հ. Հայաստանը կարժէ այդքան մեծամեծ գոհերի:

Պ. Այո, Հայաստանը կարժէ ամենամեծ գոհերի, վասն զի նորա մէջ կեցողի կեանքի տեւողութիւնը միջին թուով է 75 տարի, Հայաստանի հողը մշակողին տալիս է մէկ ցանած սերմնահատի փոխարէն 45-60 սերմնահատ: Հայաստանի մէջ վագած աղբիւրների կէսը հանքային բժշկարար ջրեր ունին, Հայաստանի դիրքը միջաշխարհային է, այսինքն Ասիայի ու Եւրոպայի սահմանալուիններում Հայաստանի ժողովուրդն եթէ չը լինի ազգերի մէջ ամենագորը, գէթ նա կը լինի ամենահարուստը ու ամենաբախտաւորը: Հայաստանը հարուստ է եւ կենդանիներով, եւ բոյսերով, եւ հանքերով:

Հ. Ինչ պատճառով Հայոց անկախութիւնը չորս անգամ կորչելու պատճառները մի եւ նոյնն էին. նախ Հայաստանի հողը պատկանում էր 3-400 մեծամեծների (նախարարների) եւ ոչ թէ իւր մի լիոնաւոր ժողովրդին, եւ երկրորդ հայերի խելքը չի կարեց ազգային դրական օրէնքներ յորինելու: Հայոց ազգը չունէր ոչ սեպհական հող եւ ոչ օրէնք: Նորա դրացի տէրութիւններին շատ դիւրին էր ընկճել մի ազգ, որ գրկուած էր եւ իրաւունքէ, եւ սեպհականութիւնէ, իսկ հայ ազգի համար օտարների

Մար-ը էջ 19

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւն
ԹԷՔԵԱՆ Մշակութային Միութիւն
Համագալային Մշակութային Ընկերակցութիւն
Իրանահայ Միութիւն
Պոլսահայ Միութիւն

Միրով կը հրատարակուի Ձեզ

ԸԱՅ ՏՊԱԳԻՐ ԳԻՐԶԻ

500-ԱՄԵԱԿԻ ԸԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ

Գլխատր Բանասիւսնեք՝
Հ. ՏԱՃԱՏ Ծ. ՎՐԳ. ԵԱՐՏՄԵԱՆ
«Պապոնական Ակնարկ եւ Արժեւորում
Հայկական Տպագրութեան - 1512-էն 1720ականները»

ԳՈԿՏ. ՍԵՊՈՒՆ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
«Աննիպիկէն՝ Մարութ -
Միջիւրեաններու Տպագրական Յանգը»

*

Գեղարունասիական յայրագիրով կը հրատարակուի
Նուագ - Երկնային Համոյթ՝
ՍԱԼԹԻ, Սրինգ
ՍՕՍԻ, Տաիդ
Ասմունք՝
ՄԱՐԱՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ
ԱՆՎԱՐԳ ՈՒՉՈՒՆԵԱՆ
Երգչախմբային Կատարումներ՝
ԻՐԱՆԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԸ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ, Խորապատ
Կը ցուցադրուի ինքնուրուի հայերէն գիրքեր
եւ հայերէն տատերու նմուշներ

Կիրակի, 10 Յունիս 2012 - կ.է. 5:00-ին

ԻՐԱՆԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆ
117 S. Louise Street, Glendale, California 91205

ՀԻՒՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ԲԱՆԱՍՏԵ՛ՂԾ ԶԱՐԵՅ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՄԱՐԳԻՍ ՎԱՀԱԳԻՆ

Խոր ծերութեան մէջ, Մարտ 31, ժամը 12-ին կը շիջէր մեր նորագոյն բանաստեղծութեան տաղանդաւոր դէմքերէն՝ Զարեհ Մելքոնեան:

Ընդհանրապէս, բանաստեղծութիւնը շփոթուած է զգացականութեան հետ: Մելքոնեանի քերթողութեան առանձնաշատկութիւնը ժխտումն իսկ է այդ շփոթին: Իր մօտ իւրաքանչիւր զգացական պահու ապրում անպայման մտածումէ մը կը բխի եւ կ'ենթարկուի գննումի եւ դատումի յետաքրքին: Զգացականութիւն եւ մտածողականութիւն Մելքոնեանի բանաստեղծական աշխարհին արտայայտման երկու անբաժան բեւեռներն են՝ մէկը միևնույն պատճառաբանութեամբ, մէկը միևնույն լրացնող: Մտածումը, դատումը, հարցադրումն ու կասկածանքը զսպասակներն են ու ճնշողիչը զգացումին. ինչպէս նաեւ՝ ճշմարտութեան փնտրումներն: Իրեն համար սակայն, պատրաստի, բացարձակ պատասխաններ չկան երբէ՛ք: Ամէն երեւոյթ հաստատում կամ վիճակ ունի բիւրեղի մը բազմադէմ պրիսմակները: Եթէ ուզենք անպայման պատկերաւոր ձեւով բնորոշել իր այս մօտեցումը, կրնանք դիւրաւ գայն որակել քիւլպիսթ՝ խորանարդապաշտական, առանց անշուշտ տուրք տալու այդ շարժումին խրթին ձևերուն: Հոս, որպէս նմանութիւն նկատի ունիմ միայն բազմակիւն իր դիտակէտերն ու տրուած նիւթ-առարկային բազմադիմութիւնը:

Ամէնէն առաջ ի՛ր անձն է, որ կ'ենթարկուի բազմածալ այդ քննարկումին:

«... Կասկած չունի՛մ այլեւս՝ Մէ՛կ հոգի, բայց երե՛ք անձ եմ ես...»

Երբեք՝ անգամ երջանիկ՝ դժբախտ եմ ես երբեք՝ անգամ... Ու եթէ մէ՛կ ցաւի մէջ երե՛ք խիմ-դով կը հրնու իմ:

Մէ՛կ խիմդի մէջ՝ երեք սիրտով կու լամ...»

Այսպէս՝ Մելքոնեանի քերթողական աշխարհը նիւթերու, ընդգրկումներու եւ մօտեցումներու հարուստ ու գունեղ համաստեղութիւն մըն է, ուր տիեզերական առեղծուած-խորհուրդէն սկսեալ մինչեւ կեանքի ամենահասարակ նկատուած երեւոյթները արծարծուած են եւ շօշափուած, քրքրուած ու վերլուծուած՝ վասն մարդու երջանկութեան եւ լինելիութեան փնտրումներն: Մէրն է իր գլխաւոր հիմնահարցը: Մէրը՝ մարդկութեան եւ հայութեան, պաշտամունքի հասած միւս Մէրը գեղեցիկին եւ կնոջ եւ նախընտրութիւնը արդարութեան, իրաւունքին, հոգեկան ամէն տեսակի արժէքներուն: Մէկ խօսքով՝ կեանքի անկապտելի Մէրը՝ իր ամբողջական երեսներով եւ իր ապրած ժամանակի շունչով արձագանգուած: Որպէս օրինակ՝ շատեր գովերգած են հայ լեզուն գեղեցիկ խօսքի համը ու բոլոր վրան դրոշմած: Կարծէք սպառած ըլլան ամէն նոր խօսք ու նոր ձեւ՝ անոր փառաբանումին համար: Բայց ահա՛ Մելքոնեանի բացած նոր պատուհանը.

«... Երբ միւսները լիքն են գիս, Երբ միւսները մէ՛կ առ մէ՛կ չհա-ցան՝

Դո՛ւն մնացիր միայն Հաւատարիմ՝ եւ հիւս, Իմ վերջի՛ն սիրուիս՝ Հայերէն լեզու...»

Մօտեցումը գրեթէ նոյնօրինակ է Սփիւռք-Հայաստանի իրավիճա-

կին եւ մեր լինելիութեան հետ առնչուող հարցադրումներուն հանդէպ: Մելքոնեան իրատես հայրենասէրն է, որ կը խորշի հոս ալ, արդէն հարթուած, ծանօթ ուղիներէ ընթանալ, հանդիսաւոր կեցուածքներէ եւ հոետորական գեղումներէ խուսափելով: Նորութիւնը լոկ ձեւականը չէ հոս, խօսքը ուղղելով հայութեան. ան կ'ըսէ.-

«Այսքով կողմնացոյցիս՝ Միշտ ուղղուած եղած է դէպի քե՛զ...»

- Դուն իմ իդօնքուս Հիւսիսն ես:

Ո՛ւր ալ երթամ, հովը կ'ենթարկուի Կամ՝ դէպի քեզ կը տանի գիս, Կամ քեզմէ հեռո՛ւ պարզապէս...»

- Առանց քեզի «կողմ» չկա՛յ Աշխարհի վրայ:

... Դո՛ւն ալ փնտրէ գիս Որպէսզի եթէ կորսուի՛մ անգամ՝

Յուսա՛մ Թէ դուն, որպէս յաւերժակա՛ն մնալնիս՝

Պիտի գտնե՛ս գիս՝ Նո՛յնիս կ'ըսէ մեռած ըլլամ...»:

Սփիւռքատարած «հայութեան թափառական նաւը» արեւմտեան է եւ նաւաբեկումէ գերծ պահելու տառապագին այս տեսչանքն ու մորմոքը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի ասպականած մթնոլորտն ու անկից գանգուածացին արտագաղթը ի սկզբանէ հանդիսացած են Մելքոնեանի մեծագոյն ցաւն ու մղձաւանջը միացող: Ան միշտ իրապաշտ ու առարկայական՝ յաճախ ցաւով ու վիշտով, երբեմն ալ կարծր կշտամբանքով մատնանշած է ուժացումի եւ ձուլումի ահաւոր վտանգները եւ ձողկած մեր թուրութիւնն ու անտարբերութիւնը:

Բանաստեղծ Մելքոնեանի քերթողական բազմերանգ երգերէն ամէնէն աւելի սիրած եմ եւ փնտած իր սիրերգութիւնները: Հոն բանաստեղծը կը բացայայտուի ամբողջական անկեղծութեամբ եւ կը ճառագայթէ իր բազմաճաճանջ լոյսերով: Այդ տաղերուն մէջ կը գտնենք սիրոյ խինզն ու մորմոքը՝ լիւրաւ ապրումներով: Երբեմն քնարական ու նո՛յնիս կ'հովուերգական շունչով, երբեմն գուարթախոհութեան ժպիտով ծաղկած, յաճախ ալ՝ իրապաշտ, առարկայական ու նաեւ կը քոտ՝ իր սիրերգութիւնները, երազի եւ իրականութեան մէջ տարբեր՝ կը ստեղծեն զգացական եւ բանական աշխարհ մը ուրոյն, ուր կիւնը գեղեցկութիւն է եւ քնքշութիւն, վերացում, պիտիանք է եւ ցանկութիւն միանգամայն՝ ինքնորոշումի եւ ինքնազնուծի ձգտում մանաւանդ, կոչուած՝ մարդը աւելի մարդացնելու, ամբողջական դարձնելու: Այդ սէրը, Մելքոնեանի մօտ չի սահմանափակուիր ներանձնական, ինքնաբաւ մեկուսացումի մը առանձնութեան մէջ: Աշխարհէն, մարդոցմէ եւ շրջապատէն չէ կտրուած ան: Ընդհակառակը՝ կեանքին ու մարդկութեան կապող, գանձնք սիրցնող մղիչ ուժ է ու գործօն:

Ամէ՛ն առաւօտ, երբ ՈՉԻՆՉԷ՛ն Նորէ՛ն Սահմանները վերադարձայ ԻՆՉԻՆ՝

Աչքերուս մէջ ընդմիջտ միայն քե՛զ գտայ՝ Նախորդ կեանքէ՛ մը մնացած որպէս վերջի՛ն յուշ, Սուտիւն եւ Իրաւիկ միջեւ՝ որպէս միա՛կ կամուրջ...»

Ու դուն դրիթ թեւերդ քո՛ւ կեանքիս շուրջ,

Շունչիս մէջ լողացիր որպէս ժպիտի շշուկը, Իշար մարմնիս միջեւ ընդե՛ր-քը ակամակ իտ.

Կայեցիր գո՛յնը կեանքիս՝ լոյսի մը արիւնիկ...»

Ու ես քեզի հետ վազեցի մարմնիս ուղիներէն,

Հովիտը յայտարարեց կեանքիս քե՛զմէ,

Իրաւիկ ու Սուտիւն պարիսպները մէ՛կ առ մէ՛կ քանդեցի,

Ու կուրծքիս դէմ սեղմեցի աշխարհներ քաշեղէն...»:

Կնոջ սէրը եւ կեանքի սէրը այսպէս փոխադրեց ու քիւսմեք եմ, զիրար ամբողջացնող: Իսկ անոց անբաժնիղը՝ այնքան վարակիչ:

Աղփատ քերթո՛ղ մը ըլլայի ես ծա՛կ տաքատով, Դուն՝ պարզ աղջիկ մը՝ տաքարի՛ն ու բարի...»

Հացն ու պանիրը ուտէ իմ մե՛ծ ախորժակով, ջուրը խմէ իմ որպէս գինի,

Եւ ուրիշներո՛ւն ձգած ոսկի՛ն աշխարհի՛ Սրտերը մեր լեցնէ իմ իրար-մո՛վ...»

Այս գողտրիկ, պարզունակ սիրոյ կախարհանքին քով ներկայ է նաեւ շատ աւելի բարդ, կրքոտ տարիական սէրն ալ՝ որպէս բարձրագոյն կարեւոր մարդ սիրոյ հեշտանքին ու ընդմիջին, այնքան բնական եւ մարդկային՝ առանց անշուշտ կեղծ ամօթխածութեան ծեփեքանքին:

«Այո՛», քեզ Նախ հագուած կ'ուզեմ՝ Որպէսզի ե՛ս Քեզ անձամբ եւ մաս առ մաս մերկացնեմ,

Որպէսզի ե՛ս Անձամբ քեզ Ծերտ առ շերտ կեղուեմ, Որպէսզի ե՛ս Անձամբ քեզ Ափ առ ափ փողզեմք,

Որպէսզի ե՛ս Անձամբ քեզ Ափ առ ափ փողզեմք, Որպէսզի ե՛ս Անձամբ քեզ Մոռ առ շող յայտնագործեմ,

Ես՝ Հակառակ որ մարմնիդ գոց գի-տեմ...»:

«Յուր արարածն է կարգադրողութիւնը, իր երգերուն ամբողջական անկեղծութեան տարբեր կը բացայայտեն հարուստ ներառչաբարձ մը բանաստեղծի, որ իրականութենէն մեկնելով, երեւակայութեան հզօր թափով կը բացուի լայնատարած հորիզոններու վրայ՝ կեանքին եւ աշխարհ-տիեզերքին բոլոր երեւոյթներու ընդգրկումին ի խնդիր: Տիեզերական օրինաչափութիւններն ու առեղծուածները, կեանքին ու մահուան, չիշատակին ու վերածնունդին, գոյութեան եւ անգոյութեան գիտական եւ բնագանցական բարդ ու պարզ հարցադրումները բոլոր տրուած են Մելքոնեանի իմաստասիրական մտորումներուն մէջ:

«... Դո՛ւն՝ նախագոյ՝ քան գոյութի՛ւնը-ը իմեմ ինձ, Դո՛ւն անվախ նախնութի՛ւն՝ յաւերժակ Վախանակ կեանքի՛ն Գոյութեան խորհուրդին եւ հուրթեան կողքին կանուխէն ծերութեան եւ մահուան գաղափարը մնացուն մտասուեւոուծ, -չըսելու համար յաճախանք, - եղած է Մելքոնեանին մօտ՝ շեշտելով մարդու վախճանական անխուսափելիութիւնը:

Հի՛մա վատահ եմ.- «Թմբիկ»-ն այդ կոպերուս տակ եղած է առաջի՛ն օրէն՝ Որքան ալ աչքիւս քաց պահած ըլլամ,

«Նախնի մը»-ն է ան՝ գիս պատրաստող մահուա՛ն Մե՛ծ քունքին...»

Մահուան այս կիզակէտ գաղափարը իր «Հոն. Դէպի» հատորին

Շարք էջ 16

ԾՆՈՐՀԱՆԴԷՍ

ԱՐՁԱԿԱԳԻՐ

ԹՈՐԳՈՄ ՓՕՍԹԱՃԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ԸՆԾԱՅԱԾ

ՉՈՐՍ ԳՐԱԿԱՆ

ԱԾԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՌԻԹՈՎ

Հովանաւորութեամբ

ԳԵՐԾ. Տ. ՅՈՎՆԱՆ Ս. ԱՐՔ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ

Բարեխնամ Առաջնորդ Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի

Մասնակցութեամբ՝

ԹԷՔԷԷԱՆ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԵՒ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ և

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՑ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հանդիսավայր՝

ԲԱՐՍԵՂ ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ

Զեկուցողներ՝

ԴՈՎՏ. ԶԱԻԼՆ Ա. ԲԷՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՀՈԳԾ. ՊԱՐԷՏ Ծ. ՎՐԴ. ԵՐԵՑԵԱՆ

ՄԱՐԳԻՍ ՄԱՃԱՌԵԱՆ և ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱԽԻԹԵԱՆ

Բիւզարթի, Մայիս 24, երեկոյեան ժամը 7:30-ին

Բայց. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի

Անդամիկ Չօրայեան Թանգարանի սրահին մէջ

3325 Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504

Մտոյքը՝ ազատ

Հիւրասիրութիւն յաւարտ շնորհանդէսի

ԲԱՐԵԿԱՍՈՒԹԵՆԵՆ ՍԵՐ ԻՆՉՊԷՍ ԿՊԱՆՑՆԻՆԲ ԱՌԱՑ ԿՆԱՍՆԵՐՈՒ

Վատահուլիները, անկեղծու- թիւնն ու հաղորդակցութիւնը հիմ- նական գործօններէն են կալուէն բարեկամութիւն կերտելու, ինչպէս նաեւ իտէպլագոյն տարրերն են սիրոյ առողջ շարաքերութիւն կեր- տելու: Այն գգացումները, որոնցմէ սկիզբ կ'առնէ բարեկամութիւնը, միեւնոյնն են որոնք սէրը կը հիմ- նեն, որոնք վրայ կ'աւելնան ան- շուշտ մարմնային ու գգացական գրաւչութիւնը: Այս պարագային կարելի կ'ըլլայ գարեկամութենէն սիրոյ անցնիլ: Ինչո՞ւ համար եր- կու բարեկամ կողմերը կը վախնան արկածախնդրութիւն կատարելու իրենց բարեկամութեան գծով եւ դէպի նոր հանգրուան քայլելու: Արդեօք գոյութիւն ունի՞ որոշ միջոցներ, որոնք կ'օգնեն այդ բա- րեկամներուն անցնելու դէպի գգա- ցական շարաքերութիւն, առանց որեւէ մէկուն վնասներ պատճառե- լու:

* Զգացումները բարեկամի մը տեղեկացնելը դժուար հարց մըն է եւ այդ մէկը կրնայ խախտել բարեկամութեան հիմքերը: Հետե- ւաբար, պէտք է լաւ մտածես այս տիպի որեւէ քայլ առնելէ առաջ եւ պէտք է դուն քեզի հարց տաս, թէ ինչո՞ւ իրմով հետաքրքրուած ես, ի՞նչ բանք քեզի կը մղէ իրեն կառչելու: Արդեօք սովորութիւնը եւ իր ներկայութեան հանգիստ գգա՞ն է հիմքը, թէ կայ ուրիշ գգացում մը, որ աւելի խորք ունի:

* Եթէ որոշում առնես խոստո- վանելու, պէտք է ձգտիս աւելի երկար ժամանակ անցընելու այդ երկրորդ անձին հետ, որպէսզի հեղասահօրէն փոխադրուիք ժա- մադրուելու եւ տեսակցելու հանգր- ուանին, այս՝ եթէ իր կողմէ որոշ ներգործութիւն նկատես: Սակայն, զգուշ եղիր իրեն այս հարցով ուղակիօրէն հարցում ուղղել իր բարեկամներուն ներկայութեան կամ ժամադրութիւն խնդրելու գծով «գլուխը ցաւցնելէ»: Նախընտրելի է քու գգացումներուդ մասին ճամ- բան գգացականօրէն պատրաստես, զինք նեղ կացութեան չմտնելու:

* Որպէս յաջորդ քայլ, կրնաս զինք անուղղակիօրէն առիթի մը հրաւիրել, երբ երկուքով առանձին կ'ըլլաք, ինչպէս օրինակի համար շրջանին մէջ գտնուող նոր ճաշա- րան մը փորձել: Իսկ անոր մօտ ներգործութիւն տեսնելու պարա- գային, կրնաս աւելի մեծ հե- տաքրքրութիւն ցուցաբերել: Ան կրնայ իր հանգստութիւնը ցոյց տալ, այդպիսով քու առաքելու- թիւնդ կը դիւրանայ եւ կը յտա- կանայ այն ուղեգիծը, գոր հարցերը պիտի առնեն: Իսկ եթէ ան իր ներգործութիւնը արտայայտէ, պէտք է անկէ յառաջացած հակազդեցու- թիւններուն ու ցնցումներուն պատ- րաստ ըլլալու:

* Այսպիսի ցնցում մը դիմա- կալելէ առաջ դուն քեզի հարց տուր, թէ արդեօք պատրա՞տ ես անոր, կրնա՞ս վնասին հետեւանք- ները ընդունիլ՝ սիրոյ յուսախա- բութիւն եւ բարեկամութեան կո- րուստ: Կրնա՞ս անկէ ետք ձեւա- յեւ, որ ոչինչ պատահեցաւ: Հետե- ւաբար, պէտք է ներկայ եւ պատ- րաստ ըլլաս բոլոր հաւանականու- թիւններուն: Ամենայնդէպս, շատ անհրաժեշտ է յարմար ժամանակը ընտրել եւ անկեղծ խոստովանու- թեան համար ճիշդ ձեւով պատ- րաստուիլ:

* Խոստովանութենէ ետք երկ- րորդ կողմին առիթ տուր մտածե- լու եւ խորապէս մտիկ ըրէ իր կարծիքին, որպէսզի կարենաս ճիշդ յայտնաբերել անոր խօսքին իմաստ- ներն ու իսկական գգացումները: Անոր վստահացուր, որ դուն քաջ կը գնահատես ձեզ միացնող բարեկա- մութիւնը եւ պատրաստակամու- թիւն ունիս այդ դէպքը շրջանցե- լու եւ բաւականանալու ներկայ վիճակով, զայն մերժելու պարա- գային:

* Իսկ ի՞նչ կրնայ պատահիլ խոստովանութենէն ետք: Կարգ մը անձեր կը յաղթահարեն այդ գգա- ցումները եւ կը պահեն բարեկա- մութիւնը, եթէ երկրորդ անձը չընդառաջէ առաջադրուած հրա- ւերին, մինչ ուրիշներ անկարող կ'ըլլան շարունակելու: Այս հարցը կախեալ է իւրաքանչիւր անձի անհատականութենէն եւ յառաջա- նալու կարողութենէն, ինչպէս նաեւ անոր մօտ գիտակցութեան եւ ու- շիմութեան մակարդակէն:

* Այս սենարիոյն դիմաց կարգ մը վերլուծողներ տեսութիւն մը կը ներկայացնեն, ըստ որուն կին եւ այդ մարդիկ հաւանական չէ որ բարեկամներ ըլլան, նուազա- գոյնը տղամարդուն հասկացողու- թեամբ, որ միշտ պահուած քաշո- դականութիւն մը կ'ունենայ իր բարեկամութիւն նկատմամբ եւ յար- մար առիթը կը սպասէ այս գգա- ցումը գգացական կամ մարմնային յարաբերութեան վերածելու: Հե- տեւաբար, տղամարդը պէտք է տատամսի իր համակրանքը յայտ- նելու իր բարեկամութիւն կատ- մամբ)գոյութեան պարագային(, եւ կինն ալ պէտք է վախնայ անոր բարեկամութիւնը կորսնցնելէ: Շատ անհրաժեշտ է գգացումները բիւ- րեղացնել եւ ժամանակ չի կորսնց- նել, որովհետեւ ձգձգելը հոգեկան վնասակար ճնշում կը յառաջացնէ, որ կրնայ յարաբերութեան վնաս հասցնել եւ զայն այլանդակել, մա- նաւանդ եթէ բարեկամը ուրիշ ան- ձի մը հետ յարաբերութեան մէջ է: Իսկ յստակութիւնը հարցերը դէպի լոյսի կը հանէ եւ երեւան կը բերէ բարեկամութեան եւ սիրոյ միջեւ գտնուող ճերմակ եւ սեւ գիծերը:

ԲԱՆԱՍԵ՛ՂԾ ԶԱՐԵՅ ՍԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Շարունակուած էջ 15-էն

մէջ հասած է նոյնիսկ խորագրի եւ խորհրդանիշի համեմատութեան: Ան- կից բոլոր տաղանայը տիրական է թէեւ, սակայն տակաւին այդ չի նշանակեր, թէ յոռետեսութեան մութ բաւիղներու մնալուն բնակիչն է բանաստեղծը: Ան պարզապէս՝ որպէս բանական եւ իրատես մարդ, չուզեր ինքնախաբուլթեան մշուշներով պա- րուրել ինչոնք: Նախատեսելով՝ նա- խապատրաստուիլն է իրը: Ոչ թէ մահուան, այլ՝ կեանքի յետագայ՝ արդիւնաւէտ դասաւորման: Մահը մահով չարթահարելու տեսակ մը բանաստեղծական գիտ-հնարք է այդ, զայն չէզոքացնելու ռազմավարու- թիւն: Որովհետեւ խորքին մէջ կեանքը սիրող, զայն հազար ու մէկ երանգներով ներբողող բանաստեղծն ու սքանչելի սիրերգակը ա՛յլ հոգե- վիճակ կը թելադրեն մեզի: Եւ որոհտեւ նաեւ անոր համար՝ որ շատ յաճախ ալ ան մահուան մօտեցած է գուարթախոսութեան, ժպիտի եւ նոյ- նիսկ հեզմանքի արհամարհանքով: Անոր մէջ տեսած ու երգած է կեանքի վերնձիւղումի խորհուրդը. թաւամող, մեղմող ծաղիկին փոշիա- ցած սերմերէն ծարձակուող նոր ծա- ղիկ-կեանքի մը սքանչելի պատկերով: Ու տակաւին ա՛լ ի՞նչ յոռետեսութիւն, երբ կենսախաչտ հպարտութեա՛մբ ան կը յայտարարէ բացէ ի բաց, թէ՛ «ես՝ կեանքի՛ սիրահար՝ Մա՛հը կը սիրեմ՝ ապրելու՛ հա- մար. Ու մահուան ետեւէ՛ն կը վագեմ շարունակ- Մեղմի՛՜ «ապրած ըլլալու» փա՛ստը չե՞մ փակ...»

Տակաւին երկար է շարքը Մել- թոնեանի բանաստեղծական սեւե- ուումներուն: Բայց հարկ է աւարտել՝ անդրադառնալով նաեւ՝ բանաստեղ- ծական իր ուրոյն արուեստին:

Զարեհ Մելթոնեան Բանաստեղծ է տարբերով, յորդող, անսպառ շուն- չով եւ լայն, պէսպիսուն տեսողաշ- տով: Իր խուզարկող, միշտ հարցադ- րող, անողք յարատեւութեամբ հե- տապնդող մտածողական խորացում- ները արթուն պահակներն են որ կը հունաւորեն ու կը դասաւորեն գգա- ցական իր աշխարհին հոսքն ու ընթացքը: Իսկ իր հարուստ, ճկուն ու շքեղ լեզուն ու ոճը, հեղասահ ու բնական՝ գեղեցկութեան եւ գմայլան- քի վայելքներ կը պարգենեն մեզի:

Բառերու կախարհն է Մելթոնեան: Ան շատ դիւրաւ կրնայ զանոնք հանդերձաւորել, բազմաթիւ նրբե- րանգներով դասաւորել, շարահիւ- սել, դարձնել թեթեւ ու թափանցիկ կամ ծանր ու խոհական, երբեմն նոյնիկ եթերային՝ նման լոյսի շողի կամ կաթիլ մը շողի՛ ըստ իր ներքին բարեխառնութեան: Իր պատկերնե- րը այդ բառերու շողարձակումներն են՝ խօսու՛ն, թուիչքաւոր եւ դիպուկ՝ որոնք մեր ներաշխարհէն ներս կրնան փոթորկումներ յառաջացնել եւ կամ ստեղծել պահի, յուզումի եւ խոկումի խաղաղ մենաստաններ: Անոնք կու գան շատ բնականօրէն, առանց ար- ուեստակեալ ջանքի, ինքնաբուխ հե- զասահութեամբ՝ որպէս անբաժանե- լի եւ անհրաժեշտ մասը քերթուա- ծին: Այնքան շուայլ ու աւատ չեն անոնք՝ յոգնեցնելու համար ընթեր- ցումը եւ ո՛չ ալ սակաւ՝ անյազ ձգելու մեր ծարաւը: Պարզապէս տեղին են Կ անհրաժեշտութեան չափ: Համտե- սումի համար փորձեմ տալ քանի մը նմոյշներ միայն:

«Տիրութիւնս՝ լուսի՛ւնն է խո- ցակիւն, ուրկէ՛ թիթեռնիկներ թռան»
«Եթէ մտայլ է երգս իմ՝ խաւարն է ոստրէի, ուրկէ մարգրիտներ ծո- րեցան»
«Գալարու մա ժամքն է ծովի, որ վիհերէն լեռներ կը հանէ»
«Վիթխարի կոնդի մը խրած, անտես փոքրիկ գամի մը պէս՝ մի- նակ եմ ես»
«Առաւօտը գարնան՝ կախար- դական ափի մը նման կը քացուի»
«Երեկոն նորէն՝ մեղի պէս հա- մեղ ու խոնգալ է այսօր»

Եւ այսպէ՛ս, պէտք է շեշտել, դեռ՝ բառերը, պատկերները եւ շքեղ լեզուն լոկ հանդերձանք ու պաճու- ճանքներ չեն Մելթոնեանի քերթո- դութեան համար, այլ բանաստեղծու- թեան էութիւնն ու ոգին են, որոնց կառուցիւն, կշռոյթիւն, գեղեցկութեան ու թրթռացումներուն շնորհիւ է որ իր խոկումները, գգացականութիւնն ու պատգամները կ'ընկալուին հիա- ցումով եւ մեծ վայելքով:

Զարեհ Մելթոնեան. ըսինք ար- դէն, Բանաստեղծ է գլխազիբով: Ու Բանաստեղծը պէտք է չունի որեւէ աւելորդ մակդիր: Բառը ինքնին մակդիր մըն է՝ շնորհի եւ կոչումի: Իսկ իսկական բանաստեղծը չի՛ մեռ- նիր, կը մնայ միշտ երիտասարդ:
Յարգանք՝ իր բազմաձայլ վաս- տակին եւ անմառ լիշատակին:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Քայրեփայտօրէք բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, բացային և մկանային ցրտեր:
Ուղեղաշարժի վթարի ետեւանքով պատճառած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

VA Print Media
Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռաձայնէ՛՜ ՎԱՀԻ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1870 E. Layton St. • Pasadena, CA 91104
626-354-5924 • vamedia@yahoo.com

2012

AGBU-AYA | ՀԲԸՄ-ՀԵԸ
WORLD GAMES

LOS ANGELES

July 28, 2012 - August 5, 2012

OPENING CEREMONY

Sunday July 29th, 2012

Pasadena Community College, Pasadena, CA

VICTORY BALL

Saturday August 4th, 2012

Universal Studios Backlot (Spartacus), CA

for additional information

Tel: 626.794.7942 / Email: info@agbugames.com

www.agbugames.com